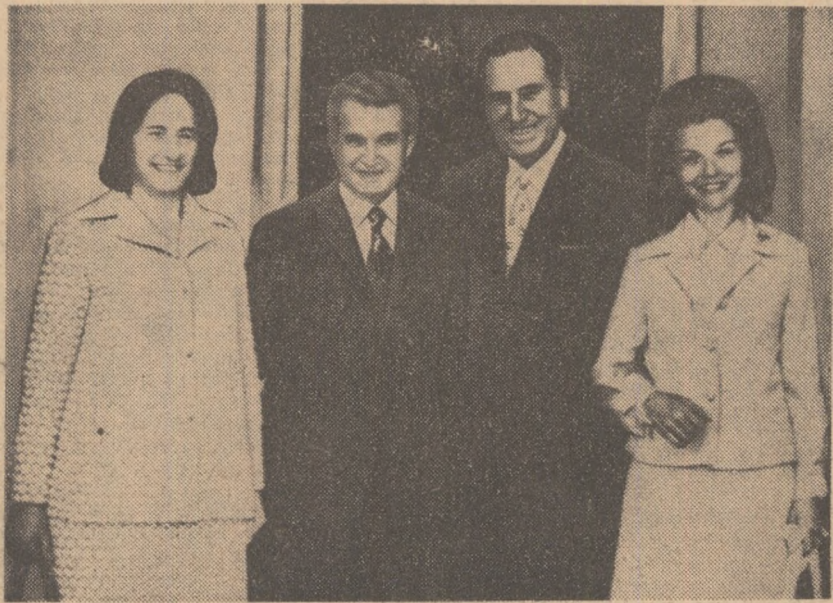

Tribuna școlii

Revistă săptăminală
editată de
Ministerul Educației și Învățământului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățământ, Știință și Cultură
Anul IV (XXV) Nr. 134 (1220)
Simbătă 9 martie 1974
12 pagini și suplimentul
„Științe sociale” — 1 leu

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarăsa Elena Ceaușescu, împreună cu președintele Republicii Argentina, Juan Domingo Peron, și doamna Maria Estela Martinez de Peron.

WILLIAM R. TOLBERT jr., președintele Republicii Liberia : „Doresc să vă asigur, marele meu prieten, că vom îndeplini toate prevederile acestor documente și vă exprim urarea să vă bucurați de sănătate și de viață lungă pentru a continua marea dumneavoastră operă dinamică, dedicată intereselor poporului român, și ale lumii întregi”.

JUAN DOMINGO PERON, președintele Republicii Argentina : „Vă mulțumesc profund pentru amabilitatea pe care ați avut-o venind aici, pentru a vă putea îmbrățișa, ceea ce vă dătează de câțiva ani. Va fi pentru noi o imensă plăcere să vă arătăm puținul pe care îl avem și să vă acordăm atenția, cu totul deosebită, pe care dumneavoastră o meritați cu prisosință”.

JOSE EMBRIONI, primarul orașului Buenos Aires : „Ochiul dumneavoastră de conducător și inima dumneavoastră de om vor putea să perceapă cât de profunde sint afecțiunea, considerația, respectul și dragostea cu care vă vom însoți în fiecare moment”.

FILE NOI ÎN CARTEA SOLIILOR DE PACE

Săptămâna care se încheie a înscris în cronică vieții internaționale un nou eveniment, deosebit de semnificativ și de important pentru cauza păcii, prieteniei și colaborării internaționale — vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Liberia, Argentina și Guineea, urmând la scurt timp după vizita plină de succes a președintelui României în Libia, Liban, Siria și Irak.

Opinia publică mondială a urmărit cu un viu și susținut interes înnăscutul solilor poporului român pe îndepărtatele meleaguri, conținutul și rezultatele lucrărilor ce au avut loc cu acest prilej, exprimând preocupările statului nostru de extindere a legăturilor cu alte popoare, eforturile lui pentru afirmarea noilor principii ale relațiilor interstatale, pentru consolidarea destinderii internaționale.

Ca întotdeauna, nobila și strălucita misiune a tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost călăuzită pas cu

pas de atenția și gândurile bune ale întregului popor, care vede în noua solie de pace dusă pe pământul Liberiei, Argentinei și Guineei, expresia politicii generale înțelepte a partidului și statului nostru de dezvoltare, în spiritul Congresului al X-lea și al Conferinței Naționale ale P.C.R., al relațiilor de colaborare și înțelegere cu toate statele lumii, de întărire a solidarității cu țările care pășesc pe calea dezvoltării economico-sociale independente.

Cuvintele calde, pline de stimă și de considerație, termenii de înaltă apreciere a realizărilor României aflate pe drumul socialismului, de admirație pentru munca neobosită și strădaniile pasionate ale celui mai iubit fiu al ei — tovarășul Nicolae Ceaușescu — puse în slujba prosperității patriei, a păcii, a înțelegerii și colaborării între popoare, ne dau și de astă dată temelie să înțelegem profund prestigiul de care se bucură România în lume.

8
MARTIE

Desen de
prof. V. LUNGU

FEMEIA - PROFESOARĂ

Departă de mine gândul de a face un elogiu. Nu vreau decât să reamintesc unele adevăruri care poate se tocesc prin trecerea timpului și îngrămădirea obișnuințelor rutiniere. Afirmăm că femeia este totuși cel mai bun educator nu mai miră și nu mai stărnește pe nimeni; de aci pericolul de a se transforma în loc comun. Sintem tentați de a o accepta ca pe un lucru de la sine înțeles care nu mai are nevoie de nici un fel de comentariu. Și totuși, e bine să rememorăm niște cauze și să subliniem niște efecte, pentru ca ele să nu treacă neobservate, pentru ca ceea ce se realizează să nu rămână necosmizat în cronică zilei noastre sărbătorești.

Probabil că maternitatea se leagă, în consecințele ei imediate, de educație, adică de îndreptarea pașilor nesiguri, la propriu și la figurat, ai copilului, de modelarea sufletului său, de inculcarea unor principii morale precedind viitoarea atitudine față de viață. Prezența copilului lângă mamă înseamnă întipărirea, prin acel mimetism firesc al ființelor tinere, a reacțiilor, gesturilor, cuvintelor aceleia într-o conștiință netedă încă, în care se vor prinde și vor proliferă.

De aci înfrurirea puternică a femeii în general în procesul de formație, întemeiată în mare parte și pe temperatura transmisiei, care nu numai că imprimă mai puternic spusele, dar îndulcește și gestul prin tact și abilitate, și dă inflexiuni speciale glasului.

Profesoara vine deci mai întâi cu ascendența puterilor materne, printr-o înnăscută îndreptărire. La acestea se adaugă apoi lucrarea ei conștiințoasă, devotamentul și entuziasmul, migala și

tenacitatea și toate însușirile caracteristice care o fac să obțină de cele mai multe ori rezultate superioare colegilor bărbați, la pregătire profesională egală. Oare să fie mai sensibilă, oare mai adâncă, oare mai dăruită vocației? Cine știe! Ceea ce se simte este prezența, nedefinit perceptibilă, ca o delicată vibrație în plus, ca valoarea unei tăceri care înconjură un sunet, împlinindu-l.

O recunoști de departe. Are întotdeauna parcă ceva mai mult decât semenele și semenii ei. E mai dreaptă, mai scrupuloasă, mai sigură. Și trebuie să fie, pentru că ea constituie modelul uman al multora și poartă răspunderea nenumăratelor generații pe care le-a crescut. E și severă și blindă, știe să pedepsească și să acorde răsplăți, cîntărește bine cunoștințele pe care le răspundește ca să se potrivească bine cu vârsta și înțelegerea celor care le primesc. E și un fel de duhovnic, care primește multe mărturisiri și le păstrează pentru sine și dă în schimb atita certitudine cât poate. Ea stă alături în necazurile mai mici sau mai mari ale celor care-i sint încredințați și-i învață rînduielele vieții și intelectului. Ea păstrează și întărește rădăcinile ființelor tinere în solul tradițiilor naționale, familiarizîndu-le cu bogățiile spiritului și învățîndu-le acțiunea creatoare, eficientă. Și știe mai întotdeauna cum se iese din orice impas. Și cite altele!

De fapt nici nu știu dacă enunțînd aceste atribute am trasat schița ideală a femeii-profesor, ori am descris-o în trăsăturile ei definitorii. Dar ea este și aceasta este esențial!

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA

VIATA SINDICALĂ

Simpozionul „Reconsiderarea raporturilor profesor-elevi, condiție a modernizării procesului de învățământ”

Răspunzând scrisorilor adresate de cadre didactice din țară, care ne solicită sprijin pentru elaborarea comunicărilor la Simpozion, ne-am adresat, la rindul nostru, unor cadre de specialitate de la Institutul de cercetări pedagogice.

Reamintim că, în numărul precedent al revistei („Tribuna școlii” nr. 133 din 2 martie a.c.) am publicat o listă selectivă de recomandare bibliografică.

În unele din numerele viitoare ale revistei vom mai publica și alte orientări în sprijinul colegilor care se pregătesc să participe la Simpozion.

Relația învățător-elev

Asupra naturii, formelor și conținutului relațiilor învățător-elev se pot face nenumărate afirmații adevărate, deoarece acest domeniu este la fel de întins și de profund ca întreg procesul instructiv-educativ la care coparticipă învățătorul și elevii, în școală și în afara ei. De pildă, se poate spune că relațiile la care ne referim înscărnă, în mod prioritar, comunicare, dialog, atât direct — când cei doi termeni se află față în față și se confruntă — cât și indirect, când unul se află departe de celălalt, când unul sau altul trăiește în mintea și afecțiunea sa, în consonanță sau în adversitate, ideile și sentimentele celuilalt. Fiindcă învățătorul este o prezență vie în spiritul elevului nu numai la lecție, ci și atunci când acesta își lucrează temele acasă, citește o carte, se străduie să afle semnificațiile celor care îl înconjoară, gândește asupra rosturilor proprii sale ființe. La fel, învățătorul „stă de vorbă” cu elevul în orele de intimitate intelectuală petrecute la masa de lucru, când își pregătește lecțiile, își perfecționează strategia și meditează la mai buna condiție umană intruchipată de elev. Autentic învățător este acela în care elevul trăiește mereu, devine centrul existenței sale. În acest fel, dualitatea învățător-elev dispăre și între cei doi se evidențiază raportul în care unul nu se poate concepe fără celălalt, în care cel dintâi găsește în celălalt un „alt el însuși”. Pe acest prag, cel mai de sus, relația, comunicarea educațională devine comuniune.

Se pot scrie minunate pagini despre asemenea aspecte cum sînt modalitățile de cunoaștere a copilului și a grupurilor din care face parte. O cunoaștere

transformatoare, în procesul muncii și în beneficiul acesteia, al agenților care o efectuează. De asemenea, în strînsă legătură cu necesitatea renovării tehnologiei didactice, înțelegem ca restructurare optimizatoare a acțiunii de instruire-educare, implică a relației educaționale, se impune a fi studiate comportamentele învățătorului care aduc transformări pozitive în felul de a gândi, simți și acționa al elevului.

Care sînt formele relației învățător-elev în condițiile cînd lecția devine într-adevăr o formă de muncă? Cum se exercită rolul director și reglator al obiectivelor educaționale asupra proiectării și efectuării acestor relații? Ce criterii și modalități trebuie să fie folosite în evaluarea lor? Care este specificul relației învățător-elev în diferite forme de muncă (individuală, frontală, în grup) și procedee (expunere, conversație, dezbateri etc.)? Cum se explică — din punctul de vedere al relației educaționale — superioritatea stilului democratic de conducere a activității la lecție? Care este cota de prezență a acestei relații în elaborarea ipotezelor didactice de către învățător și cum acționează ea? Ce modificări antrenează, în relația învățător-elev pedagogia asimilării, adică pedagogia care respinge centrarea pe educator sau educat și cere — în vederea obținerii eficienței maxime — centrarea pe acțiune și grup? Cînd și în ce forme dialogul este eficient? De ce trebuie să știe învățătorul nu numai să vorbească, ci și să asculte? Cum trebuie înțeleasă cooperarea învățător-elev?

Sînt doar cîteva întrebări la care sînt chemați să răspundă cu competență și prospectiv participanții la simpozion.

Dr. EMILIAN DIMITRIU

EUGEN NOVICOV

DE LA MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Se reamintește celor interesați că în ziua de 24 martie a.c. va avea loc concursul pentru ocuparea posturilor vacante de educatoare și învățători în localitățile cu regim de concurs. Indicațiile referitoare la organizarea și desfășurarea concursului au fost publicate în „Tribuna școlii” nr. 131, din 16 februarie 1974. În completarea indicațiilor publicate, se face cunoscut că, pentru ocuparea unor posturi de educatoare, se pot înscrie la concurs și învățătoarele sau profesorele care funcționează în acest an școlar în învățămîntul preșcolar, dacă au definitivarea în învățămînt și o vechime de cel puțin 3 ani în funcția de educatoare (concursul se va desfășura pe baza programelor pentru examenul de definitivare în învățămînt a educatoarelor).

De asemenea, pentru ocuparea unor posturi de educatori-învățători din casele de copii, se pot înscrie la concurs și profesorii care au definitivarea în învățămînt (concursul se va desfășura pe baza programelor pentru examenul de definitivare în învățămînt a învățătorilor).

La concurs se mai pot înscrie educatoarele, învățătoarele sau profesorele care îndeplinesc condițiile stabilite pentru concurs, dar nu au fost numiți titulari în învățămînt, întrucît s-au calificat prin învățămîntul fără frecvență.

Publicăm, în completare, următoarele posturi de educatoare și învățători, a căror ocupare se face pe bază de concurs:

EDUCATOARE

Județul Bacău: Grădinița de aplicație a Liceului pedagogic Bacău (4 pos-

turi); Județul Cluj: Grădinița nr. 63 — aplicație — Cluj (6 posturi); Județul Hunedoara: Grădinița nr. 5 — aplicație — Deva (2 posturi); Județul Iași: Grădinița cu program prelungit nr. 8 — aplicație — Iași (4 posturi); Grădinița nr. 4 — aplicație — Iași;

SANCTIUNI

Am arătat nu o dată — fiecare număr al revistei noastre, fiecare pagină și rînd scris o confirmă — bucuria pe care o avem făcînd cunoscute succesele colegilor noștri, ca și amărăciunea care ne cuprinde atunci cînd aflăm că undeva, la o catedră, un educator a abdicat de la demnitatea profesiei sale.

— Avem în față trei asemenea cazuri:

În urma propunerii Inspectoratului școlar al județului Cluj, pentru gravele abateri (imoralitate) de la conduita etică-profesională săvîrșite de către profesorul de matematică-fizică Popu Marian de la Școala generală nr. 4 din Cluj, județul Cluj, incompatibile cu calitatea de educator, prin Ordinul nr. 3290 din 26.II.1974, adjunctul ministrului dispune îndepărtarea acestuia din învățămînt cu data de 1 martie 1974.

Nu puține speranțe se leagă de un nou cadru didactic sosit într-o școală, mai ales cînd acesta este un tînăr absolvent de facultate, așa cum era cazul profesorului Enache Lazăr, care, după terminarea Institutului pedagogic de 3 ani din Suceava, a fost repartizat la 1

În condițiile instruirii programate

Pătrunderea instruirii programate în practica școlară a contribuit la punerea în evidență a caracterului de sistem al instruirii, la relevarea elementelor acestui sistem și a relațiilor dintre ele. În acest context, una din implicațiile cele mai evidente se manifestă în relația profesor-elev. Dacă în instruirea tradițională profesorul reprezintă, în primul rînd, principala sursă de informații (de conținut) și de comenzi, în condițiile programării profesorul este eliberat de o parte din munca de rutină, preluată de programă.

Experiența acumulată pînă în prezent ar putea fi în această direcție generalizată și pusă la îndemina tuturor factorilor implicați în procesul educațional. Ea ar putea fi studiată ca răspuns la următoarele întrebări:

1. Cum realizează profesorul cunoașterea particularităților elevilor din punct de vedere al ritmului de învățare?
2. Ce tehnici operative de evaluare a progresului elevilor pot fi utilizate pentru a permite folosirea unor programe diferențiate?
3. Cum se manifestă rolul profesorului de consilier al elevului?
4. Cum poate fi încurajată inițiativa și creativitatea elevului?
5. Cum este posibilă trecerea de la materiale programate la proiecte (lucrări) cu caracter personal, realizate de elevi?
6. În ce condiții este realizabilă conștientizarea la elev a modului în care se produce învățarea? Este utilă realizarea de către profesor a acestui lucru, și cînd?
7. Se poate realiza, prin orientarea de către profesor a activității fiecărui elev, o omogenizare a claselor după anumiți parametri? Care ar putea fi acești parametri — nivelul de cunoștințe sau ritmul de învățare?
8. Cum ar trebui pregătit profesorul pentru a decide mai obiectiv cînd, ce materiale, și în ce scop le poate folosi, la care grup de elevi și cu ce efect previzibil le poate aplica?
9. Ce probleme ale relației profesor-elev apar în organizarea și desfășurarea orelor în care se folosesc materiale programate?
10. Care sînt aspectele acestei relații dificil de sesizat sau de rezolvat?
11. Ce implicații apar în planul didacticii generale sau al disciplinelor?
12. Ce implicații apar în planul psihologiei? În formarea personalității? Acestor întrebări — și altora care încă s-ar mai putea formula — cred că li se vor da răspunsuri în unele comunicări ce se vor prezenta la simpozion.

Județul Tulcea: Grădinița de aplicație a Liceului pedagogic Tulcea; Municipiul București: Grădinița nr. 94 — aplicație — sector VII (16 posturi).

INVĂȚĂTORI

Județul Iași: Școala generală nr. 10 — aplicație — Iași (2 posturi). Școala generală nr. 24 — aplicație — Iași (2 posturi).

septembrie 1969 ca profesor de matematică la Școala generală din Saucenița, comuna Văculești, județul Botoșani. Prin Ordinul nr. 3303 din 27.II.1974, în baza adresei Inspectoratului școlar al județului Botoșani, adjunctul ministrului dispune îndepărtarea din învățămînt, cu data de 1 martie 1974, a profesorului Enache Lazăr de la școala generală sus-amintită, pentru abateri sistematice de la conduita morală și etică profesională (absențări nemotivate de la clasă în repetate rînduri; împrumuturi de bani și al unui ceas de mină de la elevi fără a le mai restitui; provocare de scandaluri în stare de ebrietate).

Și acum al treilea caz: prin Ordinul nr. 3226 din 16.II.1974, în temeiul adresei Inspectoratului școlar al județului Satu-Mare, pentru folosirea frecventă a bății în „instruirea și educarea” elevilor, fapt care a produs nemulțumiri din partea unor părinți și sesizarea organelor școlare locale, adjunctul ministrului dispune îndepărtarea din învățămînt a învățătorului Tóth Zoltán de la Școala generală Vama din județul Satu Mare cu data de 10 februarie 1974.

I. TENESCU

CONSULTAȚII

Mai multe maistre-instructoare (M.E., O.A., I.L., N.C. și V.A.) ne întrebă dacă se consideră vechime în muncă timpul de practică efectuat după absolvirea liceului industrial, dovedit cu acte oficiale, întrucît la întocmirea dosarelor de pensionare nu le-a luat în calcul această perioadă.

— Potrivit H.C.M. nr. 252 din 25 februarie 1967 pentru aplicarea Legii nr. 27 din 28 decembrie 1966 privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară, cap. V art. 30 (h), se consideră vechime în muncă și timpul cit o persoană a lucrat ca practicant în atelierele școlilor profesionale gradul II sau ale liceelor industriale, după absolvirea acestora.

Prof. supl. Moraru I. Tudor, com. C.A. Rosetti, jud. Tulcea, avînd ca studii liceul de cultură generală cu bacalaureat, suplinește în învățămînt de peste 20 ani. Solicitînd rectificarea salariului la împlinirea vechimii de 20 ani (august 1973), a primit răspunsul că pentru cadrele didactice fără studii corespunzătoare schimbarea categoriei de salarizare se face la împlinirea vechimii de 25 ani și nu la 20.

— Rectificarea salarizării cadrelor didactice fără studii corespunzătoare, în funcție de stagiul în învățămînt, se face potrivit următoarelor grupe de vechime: 0—3 ani, 3—5 ani, 5—10 ani, 10—15 ani, 15—20 ani și peste 20 ani.

La respingerea rectificării salarizării s-a putut ajunge numai printr-o aplicare mecanică a grupelor de salarizare cuprinse în Anexa I A la H.C.M. nr. 2841/1968, Cap. B. „Funcții ocupate de cadre didactice fără studii corespunzătoare”, în care s-a strecurat o greșeală de tipar. Cu o mică atenție și puțină logică, s-ar fi putut observa că după grupa 15—20 ani, nu poate urma grupa peste 25 ani, ci peste 20 ani. Solicitați inspectoratului școlar județean rectificarea încădrării de la data cînd îndeplineați condițiile de vechime și achitarea drepturilor neacordate (art. 176 din Codul muncii).

Mai multe directoare de grădinițe cu program normal cu două grupe de copii, din județul Tulcea, ne relatează că nu primesc indemnizația de conducere, ca urmare a unei măsuri luate de inspectoratul școlar județean.

— Ne surprinde o astfel de măsură, cunoscînd că „drepturile persoanelor încadrate în muncă nu pot face obiectul vreunei tranzații, renunțări sau limitări, ele fiind apărute de stat împotriva oricăror încălcări, a manifestărilor de subiectivism, abuz sau arbitrar” (art. 18 din Codul muncii).

Pentru clarificarea acestei situații, ne folosim de două acte normative: Decretul nr. 278/1973, art. 4 care reglementează normarea posturilor de directoare în învățămîntul preșcolar și H.C.M. nr. 2841/1968, anexa 2 Cap. A I a. 1 care stabilește cuantumul indemnizației de conducere. Conform acestor acte normative, la grădinițele cu program normal care funcționează cu o singură grupă de copii, nu se normează post de directoare și, ca atare, nu se acordă nici indemnizație de conducere. La grădinițele cu program normal care au două sau mai multe grupe de copii și la cele cu program prelungit și săptămînal care au pînă la patru grupe de copii, una din educatoare îndeplinește funcția de directoare pentru care se acordă indemnizație de conducere de 100 lei. La grădinițele cu program prelungit și săptămînal, care funcționează cu cinci sau mai multe grupe de copii, se normează un post de directoare, retribuit cu salariul de educatoare și indemnizație de conducere de 100 lei. Această indemnizație face parte din salariul tarifar (art. 178 din Statutul personalului didactic).

IOAN BADIU

PREGĂTIREA TEHNICO-PRODUCTIVĂ — DISCIPLINĂ DE STUDIU

Sarcină prioritară

Invățământul de toate gradele din patria noastră cunoaște în acest an școlar, ca urmare a măsurilor de importanță istorică adoptate de conducerea partidului, un viu proces de prefaceri înnoitoare.

În fața școlii românești, în fața tuturor cadrelor didactice stau — în etapa actuală, ca și în perspectivă — sarcini de mare răspundere. Între acestea, se impune educarea tineretului prin și pentru muncă, pentru activitatea tehnico-productivă, pentru viață.

Aceasta este o cerință obiectivă, este o necesitate, este ceea ce se cheamă obișnuit o „comandă socială”.

Dezvoltarea impetuoasă a societății noastre obligă școala să inzestreze tineretul cu elementele unei profesionalizării temeinice și rapide, în măsură să-l asigure o integrare promptă și cu bune rezultate în viața productivă.

Aceasta este, de fapt, menirea liceului. „Noi — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să avem un liceu care să educe tineretul nostru în spiritul muncii, să-l învețe să muncească în orice domeniu de activitate, pentru că orice muncă folositoare societății noastre este o muncă de onoare; în acest spirit trebuie să formeze școala noastră tineretul...”.

În socialism — după cum se știe — munca, este un factor de relație între om și natură; este un criteriu de selecție a valorilor.

Cu educația prin muncă „caligrafiam” prospectul viitor al tinerei generații. Pricerea mîinilor este — cum s-a spus, de altfel — expresia cea mai fidelă a inteligenței noastre practice, adică a gândirii care acționează, creează, transformă. Mîntea omului — „strălucitorul curat mărgăritar” — ar rămîne de-a pururi nedezvoltată fără mîna lui, fără organul muncii. Mîna — pe care Tudor Arghezi a numit-o „miracol” și „minune” și a asemuit-o cu „o floare”, cu „o stea” — are marea capacitate de a transforma în realitate viziunile inchipuirii, de a da viață și împlinire celor mai îndrăznețe planuri.

Iată de ce, în cadrul Liceului „N. Bălcescu” din Craiova — ca în majoritatea unităților de învățămînt din țară — toți factorii — profesori și elevi, organizația de pionieri și cea a U.T.C., părinții, unele din principalele întreprinderi ale municipiului — acționează, strîns uniți într-un puternic front educativ, sub îndrumarea organizației de partid, pentru a asigura condițiile necesare în vederea pregătirii tehnico-productive a tuturor elevilor noștri. Iată de ce, în cadrul liceului nostru pregătirea tehnică-productivă a elevilor este una din direcțiile principale de activitate, un obiectiv prioritar.

Atelierul = școală, veritabilă

școală a muncii

În educarea atitudinii socialiste față de muncă, un loc important îl ocupă atelierul-școală. El constituie, pentru elevi, o veritabilă școală a muncii.

În cadrul liceului nostru funcționează, în prezent, un număr de 10 ateliere de radio-televiziune, A.M.C.-mașini de calcul, electrotehnică-bobinaj, auto-mecanică, mecanică-lăcătușărie, strungărie, gospodărie-menaj-dactilografie și cine-foto. Grupate laolaltă, într-o clădire corespunzătoare, atelierele asigură condiții optime de instruire teoretică și practică pentru toți cei 1 493 elevi din clasele V—VIII și din anii I—IV (770 băieți și 723 fete), cuprinși în cele 67 grupe (25 grupe de băieți, 30 grupe de fete și 12 grupe mixte). După cum se poate vedea, majoritatea atelierelor au un profil modern. În plus, toate răspund unor nevoi reale de cadre ale economiei județului Dolj.

În anul I de liceu, majoritatea elevilor sînt cuprinși în atelierele de lăcătușărie și de strungărie — care li ajută să-și însușească temeinic unele deprinderi absolut necesare pentru însușirea — în continuare — a celorlalte meserii. Încă din primul an de liceu elevii știu care este meseria în care se vor pregăti în cei patru ani de școală.

Dorim, de asemenea, să arătăm că atelierele „căutate” de școlarii noștri — elevi ai unui liceu de cultură generală cu profil științific — sînt frecventate nu numai de băieți, ci și de fete. Iată, pentru exemplificare, unele date: din cele 7 grupe ale atelierului de auto-mecanică, 2 grupe sînt alcătuite din fete; din cele 14 grupe ale atelierului radio-T.V. numai 2 sînt de băieți (5 sînt grupe de fete, iar restul de 7 sînt grupe mixte); la atelierul de electrotehnică-bobinaj numai o grupă este alcătuită din băieți (3 sînt grupe de fete, iar 4 sînt grupe cu o componență mixtă).

Toate atelierele sînt utilizate la un nivel corespunzător. La aceasta a contribuit, în primul rînd, sprijinul material — evaluat la peste 150 000 lei — pri-

mit din partea Întreprinderii de rețele electrice din Craiova — întreprindere care patronază liceul. Au contribuit, de asemenea, bunele relații și ajutorul în scule, dispozitive, utilaje și materiale acordat de alte numeroase întreprinderi craiovene: Uzinele „Electroputere”, Fabrica „7 Noiembrie”, Direcția regională C.F.R., Întreprinderea de transport în comun din Craiova etc.

Dealtfel, dorim să arătăm că experiența ne-a demonstrat că ajutorul — ajutorul material, asistența tehnică — venit din partea întreprinderii-patron nu poate acoperi, decît în parte, nevoile reale ale unei școli de dimensiunile liceului nostru. Ca urmare, în cazul nostru, alături de I.R.E.C. — patronul „general” — fiecare din atelierele școlare este ajutat și îndrumat, la rîndu-i, de cîte o altă întreprindere craioveană: Radio-T.V., Direcția regională C.F.R., A.M.C. și mașini de calcul, Termocentrala Ișalnița, strungărie, Fabrica „7 Noiembrie”, moto-auto, I.T.C. etc.

În aceste condiții, atelierele și-au propus să realizeze un plan de producție în valoare de 383 510 lei. Suma reprezintă contravaloarea unor importante lucrări de autodoțare — între care și realizarea unui laborator vizual-auditiv, modern, de concepție proprie, intitulat simplu „Electron 1” și a unor comenzi venite din partea întreprinderilor care patronază atelierele respective — în rîndul cărora se impune confecționarea unui număr de 30 amplificatoare — în valoare de 150 000 lei — pentru Direcția regională C.F.R.

În tot ceea ce am realizat pînă acum în cadrul atelierelor-școală este — apreciem noi — un început bun, promițător. Un început pe care dorim să-l continuăm, să-l amplificăm, să-l conducem spre înalte țeluri puse de partid în fața școlii și a slujitorilor ei.

Lecție — laborator — atelier

Mai întii, s-au organizat, în cadrul tuturor catedrelor, dezbateri — însoțite de unele izbutite lecții deschise — pe tema contribuției fiecărei discipline (câi și mijloace specifice) la educarea elevilor prin și pentru muncă, pentru activitatea tehnică-productivă.

S-au inițiat, apoi, unele studii și sondaje pentru a cunoaște dacă și cum se realizează legătura necesară între activitatea desfășurată de elevi în cadrul orelor de curs, de laborator și de atelier, dacă și cum se valorifică cunoștințele și deprinderile însușite de ei dintr-un sector de activitate în altul. Elevii au fost solicitați să răspundă la o seamă de întrebări: „Ce cunoștințe, priceperi și deprinderi, dobîndite la orele de curs, ați folosit la orele de atelier (indicați obiectul, capitolul, lecția)”?; „Ce cunoștințe, priceperi și deprinderi, dobîndite în orele de atelier, ați folosit în cadrul lecțiilor (indicați obiectul, capitolul, lecția)”? Întrebări asemănătoare au vizat relațiile: lecție-laborator și laborator-atelier, precum și relația atelier-activitatea desfășurată de elevi în familie (reparații, construcții etc).

Concluziile desprinse din analiza răspunsurilor date de elevi au constituit punctul de plecare al unor măsuri concrete, menite să contribuie la îmbunătățirea relației dintre profesori și maiștrii-instructori, dintre conținutul orelor de curs, al lucrărilor de laborator și activitatea tehnică-productivă.

Între altele, amintesc că, în cadrul liceului nostru, a devenit un fapt obișnuit organizarea de întîlniri și dezbateri pe teme de interes comun, la care participă toți membrii catedrelor de matematică, fizică și lucrări practice. Nu o dată, în aceeași componență se discută — cu scopul de a le pune de acord — și documentele de planificare. Sînt întîlniri necesare și — prin rezultatul lor — deosebit de utile.

Alfabetul muncii

se învață în familie

Cultul muncii se realizează în cadrul unui proces educativ unitar, continuu și de durată, de la cea mai fragedă vîrstă.

În această privință, rolul părinților este covîrșitor. „Tot ce sînt, tot ceea ce am fost, datorez deprinderilor de muncă pe care mi le-am format încă din copilărie, a excelentelor principii pe care mi le-a insuflat extraordinara mea mamă” — consemna în „Memoriile sale” Napoleon Bonaparte.

Școala este datoare să intervină. Are, în acest sens, la dispoziție, o varietate de câi și mijloace. Acționînd de pe o asemenea poziție, noi am organizat, pentru părinți — în cadrul Ateneului „N. Titulescu” și în colaborare cu Universitatea populară din Craiova — un ciclu de expuneri și dezbateri pe teme ca: „Munca se învață în familie”, „În familie, copilul are și obligații, nu numai drepturi” etc.

La început a fost

chemarea la întrecere

Răspunzînd cu însuflețire și elan patriotic apelului adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru stringerea — la timp și fără pierderi — a recoltei bogate a toamnei anului trecut, 1 200 elevi ai liceului nostru, constituiți în 45 de brigăzi de lucru, au efectuat, timp de două săptămîni, muncă patriotică, ajutînd la darea în folosință a unui nou local al școlii și la strînsul recoltei la I.A.S. Breasta, Craiova, Goești și la Stațiunea experimentală Simnic.

La început, a fost chemarea la întrecere către toți elevii liceelor din județ: „Fruitele pămîntului cer ajutor. Stop. Sînt coapte. Stop. Veniți să participați, alături de oamenii cîmpului, la culesul holdelor de pe meleagurile Doljului. Stop. Fruitele roditoare ale pămîntului cer ajutor. Stop. Puneți-vă haine de lucru și veniți să culegem roadele de aur ale toamnei. Stop. Veniți! Stop. Vă așteptăm! Stop.” — Elevii Liceului „N. Bălcescu” din Craiova

Rezultatele? Elevii noștri au efectuat, cu acest prilej, 86 400 ore de muncă patriotică, timp în care au recoltat peste 50 000 kg de struguri, 15 000 kg mere, 60 000 kg prune, 780 000 kg porumb. La aceasta se adaugă cele peste 8 000 ore de muncă efectuate de pionierii și școlarii din clasele II—VIII pe șantierul de construcție al noului local dat în folosință liceului nostru. Valoarea, în bani, a muncii prestate este de peste 120 000 lei.

Cîștigul educativ al acestor două săptămîni este — peste tot ceea ce reprezintă cifrele menționate — imens: elevii au trăit din plin bucuria muncii, au gustat din satisfacția de a se fi aflat în condiția muncitorului răspunzător de norma pe care o are de îndeplinit, au întîlnit aci cadrul educativ în care s-au putut manifesta din plin virtuți ce împodobesc personalitatea tineretului zilelor noastre: spiritul de prietenie și întraajutorare colegială, disciplina, pasiunea și dăruirea în muncă, sentimentul dragostei față de patrie.

În prezent, elevii noștri sînt angajați în realizarea planului de muncă patriotică propus pentru anul 1974 Zilele acestui februarie primăvăratice le-au permis să și participe la primele acțiuni menite să contribuie la mai buna gospodărire și înfrumusețarea a Craiovei — municipiul care, în semn de prețuire a hărniciei locuitorilor săi, a primit recent premiul II pe țară.

Adevărata educație

Activitatea de pînă acum în domeniul instruirii tehnico-productive ne oferă suficiente date concrete pentru a putea formula și o altă concluzie. Despre ce este vorba?

Educația în spiritul dragostei pentru muncă nu este indicat — experiența o demonstrează — ca să se facă „la general”. Se impune ca elevii să fie educați — în primul rînd, cu precădere — în spiritul dragostei pentru munca fizică, pentru activitatea direct productivă și să li se cultive sentimentul de stimă și apreciere față de muncitori — făuritorii bunurilor materiale și dorința de a fi, în viață, demni purtători ai unei „brățări de aur”, cum a fost apreciată, din cele mai vechi timpuri, însușirea unei meserii.

„Eu Benjamin Franklin, tipograf, fost ministru plenipotențiar la curtea Franței, actualmente președinte al Pensilvaniei...” așa își începea testamentul cel care a rămas în istoria omenirii ca mare filozof, om politic, scriitor, inventator, diplomat dar care, înainte de toate, se intitulă, cu mîndrie, tipograf. Exemplu îmi pare a fi îndeajuns de instructiv și de convingător.

Din păcate, mulți dintre părinți, nesocotind realități evidente, își educă și orientează copiii numai către profesii „academice”. Uneori, nu țin seama de interesele și de posibilitățile copiilor. În plus, nesocotesc, faptul că în economia noastră — acum dar și în viitor — din totalul salariaților, 75—80 la sută îl constituie muncitorii.

Ignorînd această situație, părinții nu fac un serviciu nici tinerilor, și nici societății. Greșesc, de asemenea, părinții care — după ce aceștia termină școala — își țin copiii — tineri în toată puterea cuvîntului — în familie, departe de sfera producției, unde este, de fapt, locul lor.

Vorbînd despre această categorie de părinți, tovarășul Nicolae Ceaușescu ținea să arate: „Să combatem, de asemenea, mentalitatea acelor părinți, care dintr-o grijă exagerată, prost înțeleasă, țin copiii acasă, îi întrețin fără muncă, îi ajută să nu se încadreze în activitatea socială. Aceasta este o mentalitate înapoiată, mic-burgheză”.

Prof. emerit NICOLAE A. ANDREI
directorul Liceului „Nicolae Bălcescu”
din Craiova

Deprinderi tehnice în jocurile de construcție

Colectivul de educatoare din Călărași și-a propus spre investigare formarea unor deprinderi tehnico-construcțive prin intermediul jocului de construcții cu material din natură. Menționăm că am optat pentru acest material cu intenția de a generaliza o anumită experiență asimilată de grădinițe. Un alt argument: posibilitatea exersării acestor acțiuni în afara grădiniței. Paralel cu formarea deprinderilor tehnice, s-a urmărit și cunoașterea potențialului creator al copiilor.

Formarea acestor deprinderi va asigura, în perspectiva dezvoltării copiilor, premisele unei bune pregătiri practice — de ziderat major al învățămîntului nostru. Formarea lor, la această vîrstă, este sprijinită deosebit de receptivitatea specifică vîrstei.

La construcțiile cu bețe de chibrit, simple, executate în plan (Grădinița cu orar redus nr. 1), subiectele au fost asigurarea de construcții de case cu pomi, fîntîni și alte elemente constructive. În primele activități, educatoarele au insistat asupra descrierii și însușirii operațiilor adecvate construcțiilor propuse. În această fază, jocul s-a bazat pe respectarea modelului educatoarei. În activitățile ulterioare, s-a pus la dispoziția copiilor materialul de construcție, vopsit în culori apropiate de natură și s-a cerut să se adauge, bineînțeles bazîndu-se pe aceeași tehnică de execuție. Asamblarea a pus în evidență însușirea operațiilor de rigoare și, respectiv, formarea deprinderii tehnice constructive. Într-o altă etapă a microexperimentului nostru, educatoarele au vrut să verifice în ce măsură, deprinderile achiziționate se pot transforma și devin operante pentru o situație nouă, în care copiii să-și organizeze în mod independent acțiunile. În acest scop, li s-a pus la dispoziție materialul ca să construiască după ideea lor o anumită incintă. Această libertate de acțiune i-a făcut mai responsabili față de activitățile anterioare, motivația suplimentară a apărut, prin nevoia de afirmare față de educatoare și de ceilalți colegi de grupă. Analiza acestor construcții a pus în evidență posibilitatea stabilirii unui plan de acțiune, după care copilul realiza construc-

ția, precum și unele soluționări noi față de ceea ce realizase pînă atunci.

Un alt material din natură cu care s-a lucrat, la această grădiniță, a fost **măduva coccanelor de porumb**. Materialul a fost pregătit de educatoare, prezentat sub formă de piese și lăsat la dispoziția copiilor, pentru a urmări spiritul lor de inițiativă, flexibilitatea gândirii, inspirația, mobilitatea, imaginația. Copiii, singuri, au început să îmbine unele piese și să construiască: un cărucior, vapor, locomotivă, vagoane etc. Încercînd să depășească această etapă, educatoarele au încercat să complete sarcina jocului, cerînd să se opereze cu mai multe materiale și au luat drept punct de pornire refacerea în miniatură a cabanelor de la Timiș, unde copiii de la Căminul nr. 1 și-au petrecut vacanța. În acest scop, s-au pus la dispoziția copiilor pereți întregi și acoperișuri decupate, din cartoane în culori apropiate de natură. În jocul lor, prin construcția făcută, ei au dat dovadă de creativitate, inițiativă, iar sesizările făcute au scos în evidență că știu să reflecte viața socială în muncă lor, că acesta are o influență deosebită asupra formării reprezentărilor lor despre mediul inconjurător.

Un alt material cu care s-a lucrat în grădinițe au fost **figurile geometrice** realizate din cartonașe, care au dat posibilitatea copiilor de a acumula cunoștințe foarte folositoare mai tîrziu. Varietatea construcțiilor ce se pot obține din figurile geometrice le-au făcut plăcute și atractive. Formele geometrice se pot procura foarte ușor, confecționate din carton simplu sau colorat, de către educatoare, iar cele din scîndurele și placaj — în atelierul de tâmplărie. Se pot construi o mulțime de flori de caleidoscop, vehicule, figuri umane.

Aceste jocuri, desfășurate și experimentate în grădinițele noastre, au ajuns să rezolve sarcina jocului de construcție în general: pregătirea copilului pentru școală și viață.

**RODICA IOSIF
EUGENIA BRĂCĂDESCU
PETRUȚA LAMBESCU
educatoare, Călărași**

Pregătirea prin muncă, pentru muncă

Activitățile educative prin care se realizează pregătirea tineretului prin muncă și pentru muncă de-a lungul întregii școlarități — de la grădinița de copii și pînă în învățămîntul superior — urmăresc un obiectiv și sarcini comune, diferențindu-se prin mijloace și măsuri de la o etapă la alta, potrivit particularităților de vîrstă. O asemenea concepere a obiectivelor și sarcinilor — obiective și sarcini unice — sînt impuse de caracterul unitar al sistemului nostru de învățămînt și de cerința realizării unei continuități în munca educativă de la o etapă la alta, așa cum indică unele din principiile de bază ale acestei munci.

În fixarea obiectivelor și sarcinilor educației prin muncă și pentru muncă se cer rezolvate două probleme: formarea atitudinii comuniste față de muncă și valorificarea muncii ca factor educativ. Sarcinile urmărite în activitățile de pregătire pentru muncă a copiilor din grădiniță pot fi următoarele: a) Formarea cunoștințelor morale cu privire la muncă sau dobîndirea de către copiii preșcolari a o se-

rie de cunoștințe și de trăiri emotive care să constituie un suport psihologic temeinic al pregătirii pentru muncă; b) Formarea de priceperi și deprinderi elementare de muncă; c) Începerea procesului de formare a unor deprinderi tehnice; d) Formarea unor trăsături de voință și a unor calități morale; e) Formarea și dezvoltarea unor trăsături aptitudinale generale cerute mai tîrziu de procesul muncii productive; f) Formarea unor deprinderi elementare de muncă in-

telectuală, cerute de munca de învățătură; g) Începerea procesului de conștientizare a rezultatului obținut, în urma efortului depus cu un anumit scop.

Cunoscînd bine obiectivele și sarcinile muncii educative cu privire la pregătirea preșcolariilor pentru muncă, educatoarele sînt chemate să găsească cele mai adecvate metode și procedee de realizare a acestora.

**C. PĂTRUȚ, inspector,
Inspectoratul școlar
județean Gorj**

Pe marginea unei consfătuirii de lucru

Educatoarele din raza județului Arad, au avut, recent, plăcuta ocazie de a participa la o consfătuire de lucru la care a fost prezentă tovarășa **Eleonora Pop**, inspector principal în Ministerul Educației și Învățămîntului.

În cadrul Consfătuirii, răspunzînd invitației Inspectoratului școlar județean Arad și Casei corpului didactic, tovarășa Eleonora Pop a abordat, în cuvîntul său, unele probleme majore care frămîntă cadrele didactice din grădinițe, și anume: dezvoltarea, în următorii ani, a învățămîntului preșcolar ca parte integrantă a sistemului de învățămînt din patria noastră, modernizarea conținutului învățămîntului preșcolar prin apariția programei noi, necesitatea modernizării adecvate a tehnologiei didactice prin folosirea de către educatoare a metodelor moderne, active, care vizează dezvoltarea gândirii logice, a imaginației creatoare, a independenței, spiritului novator, a inițiativei, calității necesare omului societății socialiste.

Folosînd un bogat material documentar, tovarășa Eleonora Pop a demonstrat, spre exemplu, cât de palide, sărace în conținut sînt lucrările copiilor (desenul, aplicațiile), atunci cînd educatoarele impun copiilor totul, pînă în cele mai mici amănunte, și cît de pline de colorit și mișcare sînt acele creații în care copilul este lăsat să-și manifeste personalitatea.

Și pentru că îmbunătățirea sistematică a condițiilor materiale de funcționare, abundența mijloacelor moderne audio-vizuale în grădinițele noastre au început să ne creeze iluzia că nici nu se poate altfel, că un învățămînt modern presupune multă cheltuială de mijloace bănești, consider foarte valoroasă propunerea tovarășei Eleonora Pop, de a ne orienta atenția asupra materialului din natură, asupra tuturor „nimicurilor” pe care le călcăm în

picioare” asupra a „tot ce scoatem zilnic din buzunarele copiilor (cîmpăcele sfiori, frunze etc.)”. Pornind de la ideea folosirii pentru desen a geamurilor aburite, a nisipului din curte, tovarășa Eleonora Pop a popularizat experiența tovarășei educatoare Maria Goian din Timișoara, prezentînd lucrări de pictură cu acuarele, executate de către copii fără penel, cu degetul, pe hîrtie sau plăcuțe de foianță (deșeuri, adunate pe șantierele de construcții).

Consfătuirea a fost urmată de vizitarea cabinetului metodic al educatoarelor din municipiul Arad, care funcționează în incinta Casei corpului didactic și servește ca punct de informare și documentare, nucleu de coordonare a activității de perfecționare profesională, prin mijlocirea schimburilor de opinii și experiență.

Vizitarea, în continuare, a cîtorva grădinițe a relevat unele preocupări originale ale colectivelor de educatoare, ca: organizarea unei săli de desen special dotate, la Grădinița Întreprinderii U.T.A. — sect. II, amenajarea unei săli de gimnastică cu aparate moderne, la Grădinița nr. 14, organizarea unor „mini-ateliere” de croitorie, tâmplărie, pirogravură, la Grădinița nr. 1.

Toate acestea, urmate de un schimb de opinii la o „masă rotundă” între metodiștele din județul Arad, reprezentanții Inspectoratului școlar județean și tovarășa Eleonora Pop, au sporit eficiența acestei consfătuirii de lucru, pe care o considerăm oportună, utilă, deosebit de valoroasă sub aspect informațional și mobilizatoare la găsirea soluțiilor noi de rezolvare a multiplelor probleme pe care le ridică în fața noastră, a educatoarelor, procesul de modernizare a învățămîntului preșcolar.

**ELISABETA CIOARĂ,
directoarea Grădiniței nr. 13 din Arad**

„Astăzi nu ieșim pe lot?”

Grădinița noastră, aflîndu-se în mediul sătesc, ocupația principală a locuitorilor fiind agricultura, ne-am străduit să valorificăm în mod util lotul școlar și grădina de flori din fața grădiniței.

Pentru ca activitatea noastră să se desfășoare sistematic și gradat, în fiecare an am întocmit un plan al muncilor pe lot, fiind seama de conținutul programei, în așa fel încît planul de cultură să coincidă cu observările prevăzute în programă, asigurîndu-se observarea de lungă durată a evoluției plantelor, a interacțiunii și relației dialectice dintre condițiile de mediu și dezvoltarea plantelor.

Planul muncii pe lotul școlar s-a prezentat în fața adunării generale a părinților și s-a stabilit ponderea contribuției lor la pregătirea terenului, asigurarea u-neltelor, pregătirea afectivă a copiilor pentru muncă. La sfîrșitul iernii, părinții și copiii așteptau cu nerăbdare primăvara, pentru a ieși la muncă pe lotul grădiniței.

La pregătirea solului

au participat și copiii Curățenia terenului, afinarea pămîntului sînt activități accesibile lor. Sub îndrumarea educatoarei, care le-a vorbit despre necesitatea pregătirii solului, a rolului patului germinator în evoluția ulterioară a plantelor, copiii au lucrat cu interes și plăcere. S-a trecut la împărțirea parcului pe culturi, fixîndu-se în dreptul fiecărui strat o tăbliță, pe care se afla desenată planta cultivată în stratul respectiv.

Cu ocazia însămînțărilor, copiii au ajuns să cunoască, pe baza experienței personale, că unele plante se însămînțează prin presărarea semințelor în șanțuri drepte trase de educatoare (salată, mac), altele se aază în cuiburi (cartofi), iar pentru altele se plantează răsăduri (roșii, ardei, varză). Ei au cunoscut, pe lîngă aceste particularități, și unele condiții generale: toate să fie cu grijă acoperite cu pămînt și udare, ca să răsară.

Îngrijirea culturilor s-a făcut tot cu ajutorul copiilor: răritul macu-

lui, morcovului, pătrunjelului, înlăturarea buruienilor și a gîndacilor de colorado, întreținerea răzoarelor sînt activități accesibile și instructive pentru copii.

Pentru a înlătura posibilitatea unor efecte negative, cauzate de suprasolicizarea copiilor, la distribuția sarcinilor pe lotul școlar, educatoarele au respectat particularitățile de vîrstă și cele individuale ale copiilor.

Astfel, la o activitate, grupa mare s-a ocupat de răritul morcovului și pătrunjelului, grupa mijlocie a sădit ceapă, iar grupa mică a făcut o vizită pe lot, cu scopul de a observa munca celor mari.

La o altă activitate, grupa mare a săpat iarba pe potecută și a legat goroașele și crizantemele de fărui. Grupa mijlocie a greblat potecile și a adunat iarba în grămezi. Grupa mică a transportat iarba cu cărucioarele la locul indicat.

Copiii debili, convalescenți sau cei nou încadrați în grădiniță, chiar de grupa mare fiind, au primit sarcini simple, de grupă mică sau mijlocie, ridicîndu-se treptat la nivelul general al grupei.

Recoltarea constituie an de an un prilej de dublă satisfacție: pe de o parte, bucuria muncii bine îndeplinite, pe de altă parte consumarea celor cultivate: ceapă verde, roșii, ardei etc.

Devenită o tradiție, munca pe lotul școlar este o activitate la care copiii participă cu trăgere de inimă. Pun adesea întrebări ca: „Astăzi nu ieșim pe lot?”.

**GAL EVA,
PAPP MARIA,
educatoare,
Comuna Zerind,
jud. Arad**

Cu ocazia unui schimb de experiență, organizat de Casa corpului didactic din Oradea, în colaborare cu I.C.P.P.D. — Filiala din Cluj — colectivul de învățători de la Liceul din Săcuieni, cuprins în experimentul de predare modernizată a aritmeticii la clasele I—IV a prezentat o serie de materiale didactice proiectate și procurate pe plan local. Tehnologia didactică de utilizare a fost experimentată în anul școlar trecut, și apoi modernizată și parțial re-verificată în aceste două trimestre.

Prezentăm *abacul montabil cu imagini ilustrate*, realizat de învățători de la Liceul din Săcuieni, județul Bihor, și folosit în predarea aritmeticii la clasele I—IV. Abacul montabil cu imagini ilustrate se aplică la cunoașterea, scrierea numerelor, precum și la însușirea operațiilor de adunare și scădere de la 10 la 1000. Abacul montabil a fost confecționat în două variante: unul necesar activității independente a elevilor și celălalt demonstrativ, utilizat în demonstrarea frontală și pentru realizarea conexiunii inverse frontale în urma activităților individualizate.

Principiul de construcție a abacului cu imagini ilustrate constă în gruparea elementelor unei mulțimi de bețișoare sau ceruculețe, conform diferitelor sisteme de numere: gruparea în câte 4 elemente, pentru însușirea noțiunilor privitoare la sistemul pătratic de nu-

Fig. 1

merație (fig. 1); gruparea în câte 10 elemente pentru cunoașterea noțiunilor privitoare la sistemul zecimal de numerație (fig. 2).

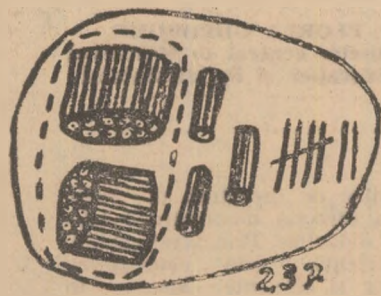

Fig. 2

1. Abacul — trusă pentru fiecare elev — este compus din cartonase pe care sînt desenate imaginile mulțimilor de mere (prune, ciuperci etc.) și pătrate (2x2 sau 3x3 cm²) care prezintă pe serii de zece, un element al mulțimii (unitare) zece (zeci, fig. 3/b), o sută (sute, fig. 3/c), și 1000 de elemente ale unei mulțimi (mii, fig. 3/d). Alte 3—5 cartonase goale reprezintă mulțimea vidă a unităților, zecimilor, sutimilor etc. (fig. 3/e). Pentru demonstra-

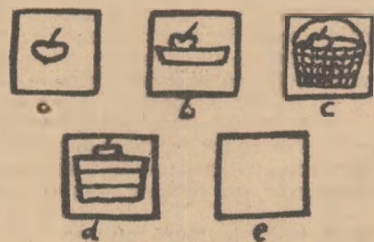

Fig. 3

rea mulțimilor vede mai putem folosi spatele cartonșelor.

În mod corespunzător a fost conceput și abacul cu imaginile reprezentînd pătrățele cu latura de 1 cm. (fig. 4), care în afară de însușirea numerației în sistem zecimal, este utilă și la calculul ariilor, precum și la însușirea intuitivă a unităților principale, submulțimii și multiplii acestora.

Materiale didactice pentru individualizarea învățării aritmeticii

□ 10 buc. pt. unit.

90 buc. pt. zecimi

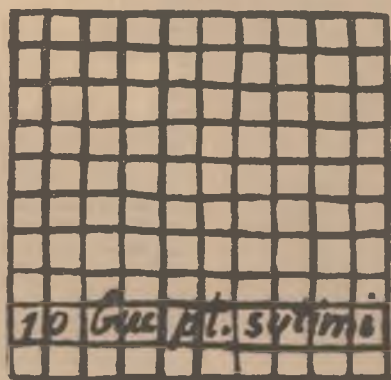

Fig. 4

2. Abacul demonstrativ, compus din cartonase sub formă de cercuri (R = 10 — 15 cm) sau pătrate (a = 12 — 15 cm) cu imaginile mulțimilor grupate după principiul anterior (fig. 5).

Fig. 5

Tehnologia didactică de utilizare a abacului cu imagini ilustrate constă în pregătirea elevilor pentru cunoașterea numerației de la 10 la 100, care se realizează prin exerciții de grupare a elementelor unei mulțimi cu trăsături distincte (culoarea, forma etc.) ale elementelor. Se continuă cu subgruparea cantitativă (cîte 2, 3, 5 și 10) a elementelor mulțimilor concrete ca mulțimea boabelor de porumb, merelor, bețișoarelor etc. Urmează apoi cunoașterea numerației orale compuse din elemente. Aceasta se realizează prin formarea de către elevi a grupelor zecimale alcătuite din cîte 10 elemente așezate la un loc. După formarea primei grupe a zecilor — procedeul se continuă cu ajutorul trusei ilustrative și se realizează paralel cu pronunțarea numărului corespunzător (fig. 6). La formarea

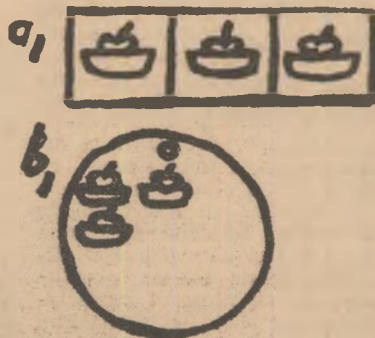

Fig. 6

noțiunii numărului de 100 se specifică că este echivalent cu 10 zeci. Acesta a fost procedeul folosit la trecerea treptată de la cunoașterea concretă (grupe de zece a mulțimilor) la cea abstractă (numerația „cîte 10”) a numerației. În scopul consolidării numerației se va întreprinde și o activitate individuală, dar în sens invers, pornind de la cu-

noașterea abstractă (numărul pronunțat) la cea concretă (formarea mulțimilor corespunzătoare existente în trusa de abac a fiecărui elev). În final elevii confruntă rezultatele obținute cu cele din abacul demonstrativ așezat pe tablă. Se realizează predarea numerației orale de la 1, 10, 100 printr-un procedeu asemănător, folosit anterior, dar se iau în considerare și unitățile simple necuprinse.

După aceea, se trece la scrierea numerelor de la 10 la 100 prin procedeul de abstractizare treptată, agățînd pe tablă cartonșele rotunde din trusa demonstrativă. (fig. 7). Solicităm elevilor

Fig. 7

pronunțarea numerelor corespunzătoare (35, 20) și le cerem să așeze pe bancă cartonșele, din trusa lor, în această ordine (fig. 8). Scriem apoi numărul

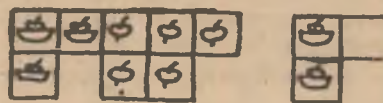

Fig. 8

abstract pe tablă prin reprezentarea simbolică treptată a mulțimilor grupate și urmărim ca elevii să noteze în caietul lor zecile și unitățile prin semne, simboluri diferite sau aceleași (fig. 9).

Pentru consolidarea procedeului de reprezentare simbolică și a scrierii corespunzătoare a numerelor, aparținînd mulțimilor grupate, formate pe tabla școlară sau cu ajutorul trusei demonstrative, elevii vor efectua exerciții individuale diverse, de concretizare în mulțimi a numerelor pronunțate și exerciții de numerație și de scriere a numerelor de la 10 la 100, în ordinea

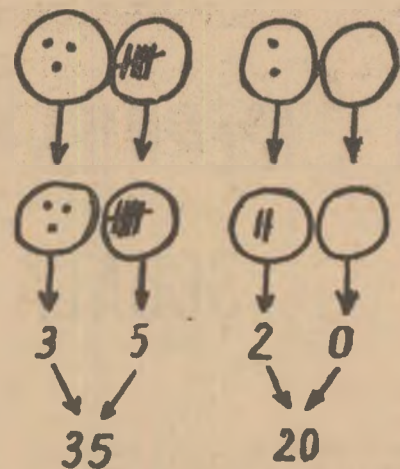

Fig. 9

crescînd și descrescînd. Se face apoi verificarea prin confruntarea frontală a rezultatelor obținute de elevi cu ajutorul trusei lor cu cele din abacul demonstrativ.

Abacul montabil este aplicabil și la executarea operațiilor de adunare și de scădere a numerelor, prin intercalarea operațiilor de schimbare a zecilor în unități (așezarea merelor din tavă pe masă) și separarea zecilor de unități (gruparea „cîte” 10 a merelor).

Utilizarea abacului montabil a determinat însușirea rapidă de către elevi a numerației și scrierii numerelor de la 10 la 100 și a contribuit la înțelegerea conținutului numerației în sistem zecimal.

Succesul folosirii abacului montabil constă în respectarea strictă a următoarelor criterii metodologice: introducerea numărului „0”, ca reprezentare cantitativă a mulțimilor vide, în predarea numerației de la 0 la 10, asigurarea trecerii treptate — prin intercalarea schemelor operatorii — de la cunoașterea concretă (mulțime) la cea abstractă (număr). Este necesară realizarea antrenării elevilor în procesul de cunoaștere de la concret la abstract și invers, care se finalizează cu verificarea frontală a rezultatelor individuale, în vederea trezirii emoției succesului în muncă, crearea unor situații problematice, necesare aplicării cunoștințelor învățate, precum și pentru realizarea unei atitudini pozitive a elevilor față de studiul aritmeticii.

Prof. ȘTEFAN ERDEI,
inv. FLORICA SANDOR,
inv. AGATA ERDEI,
inv. ILEANA FEHER și
inv. SAROLTA NAGY,
Liceul din Săcuieni, jud. Bihor

Dezbaterile asupra programelor și manualelor

În numărul 132 al revistei noastre din 23 februarie 1974, am publicat, în încheierea dezbaterii asupra programelor și manualelor pentru clasele I—IV, fragmente din scrisorile participanților la această amplă acțiune de perfecționare a conținutului școlii generale și concluziile redacției. Din momentul încheierii ediției revistei din săptămîna precedentă, în care am publicat numerele celor care ne-au scris și pînă în prezent, am mai primit încă 17 scrisori, cuprinzînd puncte de vedere pe marginea temei puse în dezbateri. Publicînd lista colegilor care semnează aceste scrisori și mulțumindu-le călduros pentru colaborare, le comunicăm că ele au fost înaintate Direcției învățămîntului preșcolar și general obligatoriu din Ministerul Educației și Învățămîntului în același timp, îi informăm pe colegii, care doresc să formuleze propuneri cu privire la programele și manualele pentru clasele I—IV, să adreseze direct scrisorile lor Direcției învățămîntului preșcolar și general obligatoriu din Ministerul Educației și Învățămîntului (str. Nufierilor nr. 30, sectorul 7).

Inv. Maria Moldovan. Școala generală din Mănăstirea Humorului, jud. Suceava; inv. Varvara Popescu. Școala generală din Siret; inv. Petra Vergelea. Școala generală nr. 5 din Roșiorii de Vede; inv. Vasile Motrescu. Școala generală nr. 191 din București; inv. învățătorii de la Școala generală nr. 13 din Tg. Mureș; inv. S. Pocanschi. Școala generală din Sălașu de Sus, jud. Hunedoara; inv. Elisabeta Dunca. Școala generală din Rozavea, jud. Maramureș; inv. învățătorii de la Școala generală din Gurghiu, jud. Mureș; inv. Eufrosina Ciocotișan. Școala generală nr. 5 din Baia Mare; prof. Niță Hîntea. Școala generală nr. 171 din București; inv. Maria Leahu. Școala generală din Balcani, jud. Bacău; prof. Cristian Liviu Faina din Ploiești; inv. Natalia Popa. Școala generală din Crețina, inv. învățătorii de la Școala generală nr. 8 din Tg. Mureș; inv. Petru Jurea. Școala generală din Cornești; institutoare Aurelia Grigore. Școala generală din Ditești; prof. Al. C. Aldea. Școala generală din Cotu-Văii, jud. Constanța.

UN EXPERIMENT PEDAGOGIC — ȘCOALA UNICĂ

Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 a pus în fața școlii sarcini deosebit de importante în vederea ridicării calitative a procesului de instruire și educare comunistă a elevilor, pregătirii tinerei generații pentru muncă și viață, formării viitorilor cetățeni activi ai patriei noastre.

Înfăptuirea unui asemenea obiectiv de mare răspundere pus în fața învățămîntului solicită participarea efectivă a tuturor cadrelor didactice, a conducătorilor școlilor și a consilierilor profesora-le, precum și atragerea într-o mai mare măsură, în rezolvarea problemelor școlii, a tuturor factorilor cu sarcini de răspundere în educarea tinerei generații. O asemenea participare și conlucrare unitară între toți factorii educaționali este posibilă pe de o parte printr-o activitate îmbunătățită de conducere a unităților de învățămînt, iar pe de altă parte prin atragerea tuturor cadrelor didactice și a școlilor mici, care funcționează numai cu clasele I—IV sau cu un număr redus de cadre didactice, în cadrul unor colective didactice mai largi, în care să se realizeze dezbaterile și rezolvarea tuturor problemelor de bază ale școlii, schimburi de experiență sistematice între școli și cadrele didactice.

Pornind de la ideea că sporirea eficienței învățămîntului depinde în mare măsură de perfecționarea rețelei școlare și de îmbunătățirea continuă a activității de conducere a unităților de învățămînt, documentele Plenarei partidului din iunie 1973 au prevăzut, în cadrul măsurilor stabilite, organizarea experimentală a unor școli din mediul rural într-o singură unitate școlară pe comună, iar în mediul urban, pe circumscripții școlare mai mari.

Școala unică, ca experiment pedagogic, grupează într-o singură unitate școlară totalitatea școlilor și grădinițelor de copii de pe raza comunei. Ea este formată din școala centrală, de bază, de regulă cea din localitatea reședință de comună și din școlile de 8 ani, 4 ani și grădinițele de pe raza comunei, ca filiale ale școlii centrale. La orașe, școala unică este formată, de asemenea, din mai multe școli și grădinițe apropiate, una din școli fiind unitatea centrală, iar celelalte, filiale ale acesteia.

Asemenea școli ridică probleme deosebit de importante privind organizarea și desfășurarea activității și mai ales conducerea școlii unice. Un rol important în conducerea, organizarea și desfășurarea activității, cât și în urmărirea eficienței învățămîntului în școlile unice îl au organele colective de conducere, consiliile de conducere. Spre deosebire de școlile obișnuite, consiliile de conducere din școlile unice au o componență mai largă și atribuții sporite. Astfel, consiliul de conducere din școlile unice este format din directorul școlii centrale, ca președinte, directorii școlilor și grădinițelor filiale, un număr de 3—5 cadre didactice din cadrul școlilor din comună, precum și din reprezentanți ai organelor comunale de partid, de stat și obștești, ai organizațiilor de copii și tineret, ai comitetelor de părinți și ai întreprinderilor, care patronază școli, ca membri. Cu alte cuvinte, consiliul de conducere al școlii unice, ca organ colectiv de conducere, înmănușează într-un singur organism totalitatea factorilor educaționali, de răspundere, din comunele sau din circumscripțiile orașelor unde se organizează acest experiment și are ca atribuție principală organizarea întregii activități a școlii unice și buna sa funcționare.

Fără îndoială că experimentarea școlii unice urmărește realizarea atât a unor scopuri imediate, cât și a altora mai îndepărtate, de perspectivă.

Printre scopurile imediate, experimentul urmărește să se realizeze o mai bună conducere a școlii, a activității școlare, în general. Să contribuie la ridicarea orizontului pedagogic, metodic și științific al personalului didac-

tic, la stimularea tuturor cadrelor didactice. Cadrele didactice vor fi atrase să participe în colective mai largi la dezbaterile și rezolvarea problemelor fundamentale ale școlii, prioritare și specifice comunelor și orașelor în care are loc experimentul, precum și la efectuarea sistematică a unor schimburi de experiență între școli și personalul didactic, care să ducă în final la realizarea obiectivului principal: ridicarea continuă a pregătirii și educării comuniste a elevilor. De asemenea, experimentul urmărește să asigure o mai bună dotare a școlilor cu mijloace de învățămînt, gospodărirea și administrarea mai eficientă a acestora și totodată folosirea mai rațională a mijloacelor financiare.

În perspectivă, școala unică este menită să înlăture treptat fărămișarea actuală a rețelei școlare, caracteristică îndeosebi mediului rural, să realizeze concentrarea școlilor în unități de învățămînt puternice, eficiente, concomitent cu asigurarea bazei materiale necesare unor asemenea școli, cu sistematizarea, concentrarea și modernizarea localităților, cu îmbunătățirea drumurilor și a mijloacelor de transport în comun.

Experimentarea școlii unice se desfășoară în județele Brașov, Maramureș, Bihor, Dolj, Constanța, Bacău și municipiul București, într-un număr de 5 pînă la 10 comune din fiecare județ, precum și în unele orașe ale acestora, stabilite de comun acord cu organele locale.

Comunele și orașele în care are loc experimentul au fost astfel alese încît

In laboratorul foto al Liceului „C.A. Rosetti” din Capitală

să ofere situații variate în privința condițiilor geografice specifice, a mărimii comunei, a numărului și tipurilor unităților de învățămînt, a existenței unor unități școlare cu predare în limbi diferite, precum și modalități diferite de desfășurare a experimentului.

Întregul experiment se desfășoară potrivit normelor elaborate de Ministerul Educației și Învățămîntului și este îndrumat, în fiecare județ, de inspectoratele școlare respective prin colective de specialiști constituite în acest

scop, iar pe întreaga țară de un colectiv central.

În prezent, consiliile de conducere ale școlilor unice pe comună și, respectiv, pe circumscripții școlare în orașe, precum și colectivele de pe lângă inspectoratele școlare județene sînt preocupate de buna organizare și desfășurare a experimentului.

FLOREA GHEORGHE
Inspector general în Ministerul
Educației și Învățămîntului

Cercul pedagogic — instrument al perfecționării învățămîntului

Profesorii de limba și literatura română din municipiul Timișoara au dezbătut recent la Liceul „N. Lenau”, în cadrul cercului pedagogic de specialitate, probleme privind funcționalitatea cabinetelor de literatură și aspectele concrete ale inovării tehnologiei didactice.

Între multiplele laturi și cerințe ale modernizării și aplicării unor procedee noi, în concordanță cu ultimele cuceriri ale pedagogiei, psihologiei, metodicii, amenajarea unor cabine speciale constituie una din premisele fundamentale ale procesului în școala noastră, ale realizării unui învățămînt formativ, eficient, legat de practică.

Ședința cercului pedagogic a avut loc într-un cadru adecvat: un cabinet modern, elegant, înzestrat cu aparatură necesară. Cabinetul este dotat cu hărți literare — de pildă, drumurile lui I. Creangă, așa cum reies din „Amintirile” sale, planșe cuprinzînd sinteze, tablouri sinoptice cu subiecte din teoria literaturii și literatură română, ca, de exemplu, „Opera literară — structura ei”, „Curenți literare — Clasicismul”, „Riga Crypto și Iapona Enigel” de Ion Barbu. Cabinetul de la Liceul „N. Lenau” a servit și ca model în amenajarea celorlalte cabine care, credem, nu vor întîrzi să apară în toate școlile. Magnetofonul, discoteca, tabla magnetică, planșele, ecranele au completat decorul intelectual-estetic.

Inițiativa organizării dezbaterilor

în cabinetele existente (Liceul nr. 4, Grupul școlar de construcții și, recent, la Liceul „N. Lenau”) s-a dovedit deosebit de prețioasă, prin schimburi de experiență organizat în condiții concrete, prin stimularea spiritului creator în eforturile pentru amenajarea cadrului material necesar predării literaturii române. Prof. Ana Pop, șefa catedrei de specialitate de la Liceul „N. Lenau”, a prezentat aparatele de care dispune cabinetul audio-vizual al școlii (diascol, proiector la lumina zilei, etc.), ilustrînd cu materiale concrete folosite la lecții eficiența lor. Diapozitivele și diapozitivele privind viața și opera lui Ion Creangă și I. L. Caragiale, proiectate și însoțite de explicații în legătură cu momentele lecției cînd se recomandă să fie folosite, au fost urmărite cu real interes. Deosebit de nouă și de utilă a fost demonstrarea eficienței lecțiilor de teoria literaturii organizate cu ajutorul proiectorului la lumina zilei. Prof. Ana Pop a ales o lecție despre poeziile cu formă fixă — respectiv „Rondelul rozelor ce mor” de Al. Macedonski. Proiectarea materialului, imprimat pe folii foarte fine în culori, și explicațiile date au clarificat atât metodică unor asemenea lecții, cât și rezultatele pozitive obținute la anii I.

Atît demonstrațiile cu aparate făcute de prof. Ana Pop și C. Munteanu, cît și discuțiile, completările altor profesori șefi de catedre au reieșit ca prinosă preocupare

profesorilor de literatură din localitate în direcția modernizării tehnologiei didactice. Prin acest schimb de experiență, prin cunoașterea cerințelor și eficienței sporite în procesul de predare-învățare, într-o ambianță instructiv-educativă și estetică dintre cele mai adecvate, profesorii de literatură română din Timișoara și-au văzut confirmate unele opinii și s-au convins pe viu că pasiunea pentru nou, eforturile pentru introducerea lui trebuie să se intensifice.

În încheierea ședinței, prof. Ana Crișan, inspector în cadrul Inspectoratului școlar județean, a apreciat atît inițiativa cercului, cît și eforturile, pasiunea profesorilor de la Liceul „N. Lenau”, subliniind că eficiența acestor dezbateri va trebui să se oglindească în mod concret în extinderea cabinetelor de literatură, înzestrarea și utilizarea lor frecventă. Au fost reamintite cadrele didactice sîrăcile mari pe care le au în pregătirea olimpiadei de literatură, în editarea revistelor școlare, alte laturi ale activității profesorilor de literatură care ar trebui să se desfășoare tot în atmosfera de elan intelectual și artistic pe care o inspiră tuturor un cabinet bine amenajat.

O informare în legătură cu modernizarea predării și, în primul rînd, prezentarea cărții „Metodica predării limbii și literaturii române” (E.D.P., 1973) și un buletin bibliografic, susținute respectiv de prof. Claudia David de la Liceul sanitar și prof. Teodor Domșa de la Liceul de muzică — prezentări substanțiale și utile — au încheiat discuțiile unei ședințe bogate în conținut și în rezultate.

Prof. gr. I MARIA NOVAC
Liceul nr. 1 din Timișoara, responsabilă cercului pedagogic al profesorilor de literatură română

Oglindă a personalității educatorului

Pe tărîmul activității educative, se confundă dintotdeauna, dar mai cu seamă în ultimul timp, numeroase opinii care atestă interesul pe care-l suscită această activitate în rândul cadrelor didactice. Se afirmă, deci, tendința tuturor educatorilor de a găsi cele mai corespunzătoare și eficiente soluții în scopul rezolvării multitudinii de aspecte pe care le comportă educația elevilor, activitatea prin care, mai ales noi diriginții, demonstrăm în ce măsură ne încadrăm statutului nostru profesional bazat pe etica societății socialiste. Cred că acest lucru este cel mai bine oglindit de relația educațională diriginte-elev, în funcție de ea putîndu-se aprecia rezultatele muncii dirigintelui. Este firesc ca modul în care se interpretează această relație să releve personalitatea educatorului, calitatea muncii sale, etica sa profesională în ultimă instanță. Din acest punct de vedere, întîlnim în practica educativă mai frecvent două „tabere”; una a diriginților severi pînă la rigiditate, adepți ai unor măsuri de forță menite — în virtutea obținerii unor rezultate bune la învățatură și disciplină — să nu permită nici cea mai mică „abatere”; a doua a diriginților indulgenți, care, sub pretextul stabilirii unor raporturi de afecțiune între ei și clasă, tolerează chiar actele grave de indisciplină, de comportament, care depășesc uneori cu mult limitele regulamentului școlar. Bineînțeles că ambele interpretări ale relației diriginte-elev sînt extremiste, dăunînd în egală măsură realizării scopului educației.

În activitatea mea didactică am întîlnit dese cazuri cînd diriginți severi, pînă la absurd, au contribuit în mod nefast la distrugerea personalității elevilor, inhibîndu-le spiritul de inițiativă, încrederea în forțele lor proprii, imprimîndu-le teama de răspundere, obișnuința cu anonimatul. În postură de cetățeni maturi, asemenea foști elevi au devenit victime ușoare ale unor acte străine de etica noastră socialistă, și aceasta, poate, tocmai datorită „mentorului” care li dădăcise plictisitor și didacticist ani de-a rîndul, privîndu-i de posibilitatea de a deveni ei înșiși.

Ce-a de a doua tabără, a diriginților indulgenți, nu se dovedește mai puțin primejdioasă. Sub pretextul, ușor vulnerabil, al apropierii de elevi, sub ochii îngăduitori ai dirigintelui se pot produce nesănătoase încălcări ale regulilor de conviețuire în școală. Ne-sanționarea lor cu discernămint și promptitudine conduce, în final, la formarea unor atitudini de desconsiderare a bunurilor create de societate, de dispreț față de muncă, de comportare insolentă etc.

Statornicirea unor relații principale, a celor mai indicate relații între diriginte și elevi cere, desigur, multă pricepere, tact pedagogic, înțelegerea particularităților de vîrstă ale elevilor, cunoașterea înclinațiilor, aspirațiilor, satisfacțiilor și necazurilor lor personale. Cînd între cei doi factori se creează ambianța unei încrederi reciproce, nestrămutate, cînd dirigintelui nu i se pare un „caz” orice fapt minor, cînd copiii, conștienți pe deplin de gravitatea greșelii lor, se adresează dirigintelui ca unui confesor, acesta poate fi sigur că elevii sînt prietenii lui mai mici, deci receptivi la sfaturile, îndrumările și solicitările sale și, totodată, capabili să se descurce ei înșiși în diferitele situații din școală și din afara școlii.

Deși sînt în plină maturitate, îmi stăruie mereu vie amintirea dirigintelui meu de la cursul secundar, care a reușit printr-o neasemuită măiestrie și

fără să-și știrbească o clipă autoritatea, să cultive elevilor săi acele trăsături alese de caracter care i-au adus numai cuvinte de prețuire și stimă. Semnificația acestui fapt este că și astăzi, în momentele de grea încercare, ne adresăm dirigintelui nostru, acum pensionar, cu toată încrederea, semnificație care adîncește conținutul relației diriginte-elev; am învățat, așadar, să avem încredere într-un om care a știut să-și păstreze de-a lungul scurgerii vremii, nealterată, aleasa sa structură sufletească, am învățat să avem încredere în noi înșine și în semenii noștri de aceeași valoare.

Deci, etica noastră profesională este oglindită de etica elevilor noștri — viitori constructori ai societății socialiste multilateral dezvoltate. Fapt pentru care, în relația diriginte-elev e bine să tindem spre statornicirea acelei atmosfere prielnice colaborării cu elevii, colaborare bazată pe încredere și stimă, pe exigență și înțelegere, cultivînd adevărul și dreptatea. Subordinînd complexitatea acestei relații educaționale scopului principal al activității educative — formarea oamenilor de mîine — vom avea satisfacția unei munci împlinite cu maximum simț de răspundere civică și morală. De fapt, cred că aceste principii definesc etica profesiunii noastre de educator.

Prof. TEODOR HARDON
Școala generală din Rinzești,
jud. Vaslui

„Altiță” (Fotografie primită de la Casa pionierilor din Rădăuți).

Mai presus de orice — interesele școlii

Cînd vorbim despre etică profesională — referindu-ne la oricare domeniu al activității umane aservit dezvoltării civilizației — relevăm, obiectiv, un șir de relații subordonate raportului om-societate. În contextul nostru social acest raport se realizează între omul înarmat cu concepția materialist-istorică despre existență și societatea socialistă multilateral dezvoltată, implicînd datoria, responsabilitatea cetățeanului încadrat într-una din formele de activitate socială față de colectivul în care lucrează, față de poporul său, față de întreaga societate.

Prin specificul profesiei noastre, noi, cadrele didactice, ne putem considera îndeplinite îndatoririle sociale numai în măsura în care principalii și direcții beneficiari ai muncii noastre, elevii, devin, la rîndul lor, cetățeni folositori societății. De calitatea eticii noastre profesionale — care reflectă, de fapt, procesul dezvoltării dinamice și multilaterale a statului nostru socialist — avînd ca măsură aportul colectiv și individual real — depinde, așadar, formarea și instruirea tinerei generații. În consecință, putem vorbi, pe de o parte despre imperativele care stau în fața unui colectiv didactic — ca entitate educativă, bazată pe o concepție unitară pedagogică și subordinîndu-și activitatea aceluiași scop — și despre cele la care trebuie să răspundă profesorul, ca personalitate distinctă, pe de altă parte.

A intrat în tradiția Liceului „Traian” din Drobeta Turnu-Severin, ca fiecare profesor care a devenit membru al colectivului nostru didactic să întru-nească cele două calități de bază ale

unui adevărat educator: să fie bine pregătit profesional și un bun pedagog.

Urmărind fundamentarea riguroasă a disciplinei interne în munca profesorilor și a elevilor, colectivul nostru de profesori, sub conducerea organizației de partid din școală, a dus o necruțătoare luptă împotriva concepțiilor limitate, care îngustează cîmpul de activitate constructivă și educativă, împotriva indifferenței și rutinei, a comodității și a subiectivismului. Deciziile luate în consiliile profesionale sînt îndeplinite cu promptitudine, rezultatele înregistrate exprimînd gîndirea colectivă și spiritul democratic caracteristic muncii noastre. Datorită acestor principii sănătoase pot fi înlăturate superficialitatea, ambițiile mărunte, egocentrismul, eventualele capricii sau infatuarea, suficiența, carențele cărora li se opun — simplu și ferm — interesele majore ale școlii, pregătirea multilaterală pentru viață a elevilor. Deci, fiecare dintre noi știm că mai presus de orice problemă personală, există problemele școlii și ale elevilor. Apreciem că la începutul acestui an școlar consiliul profesoral a ilustrat încă o dată ce înseamnă etica noastră profesională, care sînt și trebuie să fie valorile ei. Fiecare profesor a înțeles dezideratul major al activității sale: transformarea elevului într-un factor activ la lecție și în celelalte activități școlare. Pentru îndeplinirea acestui scop s-au mărit numărul claselor speciale (pentru disciplinele solicitate de elevi), s-a diversificat practica productivă (am înființat o grupă pentru floricultură și dendrologie și mai multe grupe pentru electrotehnică, radio și televiziune), am organizat

cursuri facultative de fizică și chimie industrială și de desen tehnic în cadrul laboratorului de defectoscopie și respectiv al Serviciului de proiectări din incinta Șantierului naval (întreprindere care ne tutelează). Am stabilit ore de consultații pentru elevii rămași în urmă la învățatură și pentru cei din anul al IV-lea, solicitați în curînd de examenele de bacalaureat și de admitere în învățămîntul superior. Colectivul de profesori își canalizează toate eforturile pentru păstrarea tuturor copiilor în școală, pentru evitarea eșecului școlar, prin cunoașterea și dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor fiecărui elev pentru o disciplină sau alta, prin deschiderea orizonturilor de cultură generală. Convingerile pedagogice ale profesorilor de la Liceul „Traian” sînt, de fapt, cele care corespund dezvoltării și perfecționării învățămîntului românesc în etapa actuală, idealurilor de civilizație și de umanitate în general.

Profesorul zilelor noastre nu este un funcționar-robot, ci un educator conștient de noblețea și frumusețea muncii sale, a datoriei pe care le are față de elevii săi, față de școala românească, față de societatea socialistă multilateral dezvoltată. Iar elogiul adus Liceului „Traian” de către foști elevi, deveniți reprezentanți de seamă ai științei și culturii noastre: Gh. Ionescu-Sisești, Ștefan Milcu, Șerban Cioculescu, Alexandru Dima, Nicolae Bălățeanu ș.a. este, de fapt, elogiul adus profesorilor lor, care au sfințit — cum se spune — locul în care au lucrat.

Prof. OVIDIU VIȘAN
directorul Liceului „Traian” din
Drobeta Turnu-Severin

RECEPTOR — EMITĂTOR

Aflată în al treilea an școlar de existență, televiziunea integrată și-a făcut apariția în școală ca o nouă formă de transmitere a cunoștințelor, ca o modalitate — printre altele căutări de modernizare a procesului instructiv-educativ — de a spori capacitatea elevilor de însușire a cunoștințelor.

Transmiterea unor lecții prin canalele postului național de televiziune, dotarea corespunzătoare a școlilor pentru recepționarea acestor lecții constituie nu numai o expresie materială a tehnicii didactice moderne care pătrunde activ în școala românească, ci și un moment al perfecționării metodelor de învățămînt.

Care este eficiența acestui modern mijloc de transmitere a cunoștințelor? Ce aduce ea în plus față de lecția obișnuită? Conferă acest mijloc tehnic modern posibilitatea valorificării formative a conținutului lecțiilor, stimulează activitatea independentă și gândirea elevilor? În ce măsură contribuie la formarea deprinderilor, obișnuințelor, opiniilor, atitudinilor, convingerilor și comportamentelor elevilor?

Sînt întrebări la care nu pot răspunde, desigur, decît beneficiarii lecțiilor de televiziune integrată: elevii și profesorii lor. Pentru a afla răspunsurile ne-am adresat mai multor elevi și profesori din diverse localități. Iată ce ne-au spus ei:

Craiova

La Liceul „Nicolae Bălcescu” din Craiova, predarea lecțiilor cu ajutorul televiziunii se bucură de bune aprecieri din partea elevilor și a unor cadre didactice. Dealtfel, liceul este bine utilitat din acest punct de vedere, iar lecțiile au un cadru propice de desfășurare. Aflăm că e vorba de un liceu-pilot al județului și rezultate bune au fost înregistrate mai ales la anatomie. Dar și aici — deducem din discuția cu prof. Ihe Mîrzan — se pare că e loc de mai bine.

— Evident — spunea interlocutorul nostru — lecțiile de televiziune școlară integrată sînt binevenite. Programarea lor calendaristică este judicioasă întocmită.

În prezent, lucrăm „în mod curent” cu ajutorul emisiunilor-lectii. Este foarte valoros faptul că partea din ora noastră de curs care este ocupată de lecția-emisiune T.V., nu constituie o microlecție autonomă, ci ea se sprijină pe momentul pregătitor asigurat de noi și ne sprijină, la rîndul ei, în desfășurarea lecției ca tot unitar. Așadar, nu se produce o ruptură între ceea ce elevul primește de pe micul ecran și ceea ce îi oferim noi, profesorii. Mă gîndesc, din acest punct de vedere, că ar fi foarte bine dacă, unele dintre lecțiile transmise de televiziune ar cuprinde, vreme de 1-2 minute unele sinteze de legătură cu lecția sau cu lecțiile precedente.

Poate noi cadrele didactice cerem prea mult, dar unele lecții pot fi mai dezvoltate.

Iată — spre exemplificare — o lecție pe care am apreciat-o pozitiv din punct de vedere științific: fiziologia axului cerebro-spinal. Am fi avut mult de câștigat dacă ea ar fi fost completată cu materiale privind conexiunea inversă. De asemenea, la lecția de sinteză analizatorii. Ar fi bine să se introducă în predarea ei și noțiuni despre complexitatea proceselor social-productive în care trăiește omul. Căci nu sînt tot una — ca să dau un exemplu — analizatorii omului cu ai altor specii de vertebrate. Alte propuneri? La lecția fiziologia respirației (lecție de predare-asimilare) propun să se introducă aspecte privind respirația în condiții de atmosferă poluată (din cauza unor fabrici etc.) sau în condiții de aer bogat în oxigen, cum sînt cele din localitățile montane. Și o ultimă chestiune: la telelecția fiziologia reproducerii (lecție de asemenea de predare-asimilare) socotesc că nu ar trebui să lipsească imaginile despre dezvoltarea embrionară umană din lunile întii, a doua și a treia (aspecte de la formarea sistemelor și aparatelor organismului uman).

În discuție au mai fost relevate și unele aspecte referitoare la eventualitatea editării unor lucrări metodice pentru pregătirea cadrelor didactice care folosesc emisiunile-lectii.

D. RACHICI

Brănești

Prețuim în mod deosebit emisiunile-lectii — ne spune prof. Paula Ciovică de la Liceul din Brănești, județul Ilfov — considerînd că efortul Ministerului Educației și Învățămîntului și al Televiziunii Române de a ne îmbogăți activitatea didactică cu acest mijloc modern de învățămînt, este din plin răsplătit de rezultate.

Aș putea spune că, pentru noi cadrele didactice, emisiunile-lectii ne impun o muncă de organizare riguroasă a fiecărui moment și a fiecărei etape a lecției.

„Pentru că sîntem la capitolul organizare, ne spune prof. Elena Neagu, vreau să arăt că este necesar ca toți profesorii să fie instruiți, eventual să vizioneze anterior elevilor lecțiile ce urmează să fie transmise. Cred că rolul profesorului este acela de a-i activa pe elevi, de a le stimula participarea la lecție, nelăsîndu-i să se transforme în telespectatori pasivi. „Altă problemă ce ține, de data aceasta, de tehnica de transmisie, arată prof. Georgeta Gubandru, este aceea legată de succesiunea prea rapidă a imaginilor, în special la grafice, scheme, desene mai complicate”.

În ceea ce privește eficiența acestui mijloc de comunicare a cunoștințelor, toți elevii cu care am discutat au arătat că ea depinde, în primul rînd, și de calitatea ei. Au fost apreciate unele lecții de anatomie-fiziologie, de fizică, de matematică, de geografie.

Foarte interesante ni s-au părut propunerile elevilor de a se transmite astfel de lecții la toate obiectele, punîndu-se accentul în mod deosebit pe aspectul practic al cunoștințelor, pe acele experiențe, aplicații tehnice pe care profesorul nu are posibilitatea să le realizeze în laborator, oricît de dotat ar fi acesta. Așa au fost lecțiile de tehnologia metalelor de la chimie sau aplicațiile tehnice ale semiconductorilor de la fizică (Liviu Breahnă, anul IV).

„Chiar la munca tehnico-productivă ar putea fi transmise lecții de televiziune integrată, spune eleva Georgeta Gața, anul IV. Mă gîndesc la aplicațiile practice ale electrotehnicii și electronicii”.

De un real ajutor ne-ar fi televiziunea integrată nouă, elevilor ultimului an de liceu, arată Tiberiu Constantinescu, elev în anul IV, dacă s-ar transmite lecții de sinteză, care ne-ar ajuta să sistematizăm într-o nouă formă cunoștințele primite de-a lungul celor patru ani de liceu.

În sfîrșit, spațiul nu-mi permite decît să enumăr și alte propuneri tot atît de interesante, de care realizatorii lecțiilor și ai emisiunilor, nu ne îndoim, vor ține seama: necesitatea reluării emisiunii de două ori în cursul unei săptămîni și nu o singură dată, alegerea acelor teme cunoscute ca fiind de predat, combinarea lecției de televiziune integrată cu filmul didactic, îmbunătățirea calității lecției și a emisiunilor.

Și încă o propunere: să se extindă aria disciplinelor școlare care să intre în școală pe canalele televiziunii.

C. GÎRMACEA

Lecție de biologie în cadrul televiziunii școlare integrate la Liceul „Gh. Șincai” din București.

Giurgiu

Sfîrșit de săptămînă la Liceul „Ion Mavorescu” din Giurgiu.

Emisiunea școlară transmisă într-una din pauze prin stația internă de radio ține seama de acest lucru și reamîntește elevilor aflați pe coridoare aspecte din activitatea (sau inactivitatea) lor de-o săptămînă. Cînd și momentele distractive iau sfîrșit, laboratoarele (moderne, dotate cu aparatură nouă, corespunzătoare cerințelor unui învățămînt de bună calitate) și clasele se umplu de freacă care precede și buna dispoziție care ajută asimilarea unor noi lecții.

În unele săli de clasă sînt asigurate condiții pentru a recepționa emisiunile-lectii transmise de postul național de televiziune.

Pe eleva Carmen Netejoru, anul III B, o rețin cîteva minute, pentru a o întreba în ce fel și în ce măsură i-au venit în ajutor emisiunile de teleșcoală. Imi răspunde:

— Anul acesta, în cadrul orelor de anatomie, am urmărit lecțiile realizate de redacția emisiunii teleșcoală. În general, ele ne-au ajutat să înțelegem, printr-o exemplificare a noțiunilor din manual, complicatele procese biologice din organismul uman. Interesante mi s-au părut emisiunile care au prezentat fiziologia celulei, cu ajutorul unor filme realizate pe celule vii. De asemenea, s-au dovedit binevenite lecțiile privitoare la activitatea suprioră a sistemului nervos central, exemplificată prin experiențele lui Pavlov.

Eu și colegii mei apreciem foarte mult lecțiile în care, alături de explicațiile tovarășilor noștri profesori, avem posibilitatea să desprindem de pe micul ecran aspecte atît de interesante ale unor fenomene pe care, cu multe eforturi, le-am putea înțelege doar de pe planșe și schițe.

E adevărat că uneori, captivați de frumusețea imaginilor și a conținutului științific al celor prezentate, uităm chiar să ne mai luăm notițe.

Sînt însă și unele lecții care nu ne aduc prea multe informații, față de manuale.

— Un exemplu.
— Lecția despre fiziologia analizatorilor acustic și vizual.

— Cîteva sugestii?
— Dacă este posibil să fie reluate unele secvențe recapitulative în cadrul lecțiilor. Ne-ar ajuta în mod deosebit la aprofundarea și sistematizarea cunoștințelor.

Cred că e bine ca emisiunile-lectii să fie alcătuite astfel încît să nu repete ceea ce putem găsi în manualele noastre școlare sau ceea ce ne pot oferi planșele, schemele și celelalte materiale cu care sînt, de regulă, dotate laboratoarele de biologie din școli.

Am lăsat mai la urmă o idee care cred că i-ar putea interesa pe tovarășii care elaborează lecțiile televizate: aceea a găsirii pentru toate emisiunile-lectii a unui ritm mediu de mișcare a imaginilor care să corespundă ritmului specific învățării (cu scurte recapitulări chiar în cursul unei lecții, și care să ne dea posibilitatea să ne facem însemnări).

DRAGOMIR MAGDIN

Pitești

La Liceul „Zinca Golescu”, elevii beneficiază de lecțiile televizate încă de la primele emisiuni adresate nemijlocit procesului instructiv-educativ. Rezultatele obținute an de an au impus folosirea acestor emisiuni în activitatea curentă a cadrelor didactice și a elevilor.

Despre ciclul de biologie, profesorul Gheorghe Truță — membru al unui colectiv didactic receptiv și deschis spre perfecționarea metodelor de predare-învățare — are bune aprecieri, spunîndu-ne:

— Realizatorii emisiunilor de biologie au reușit să folosească mișcarea, dinamica elementelor componente ale imaginii, în lumina cerințelor reale ale unei lecții moderne. Apreciez ritmul imprimat mișcării, care reușește să răspundă atît ritmului natural (fiziologie) al proceselor și fenomenelor biologice, ca, spre exemplu, prezentarea stereotipului dinamic, excitația-inhibiția ș.a., cît și ritmului propriu învățării, ca, spre exemplu, timpul de gîndire suficient acordat elevilor, la prezentarea arcului reflex.

Profesorul Gh. Truță a avut însă de făcut față și unor dificultăți.

— Cum ați rezolvat dificultățile ivite?

— Mai întii, dificultățile: în lecția: „Fiziologia sistemului muscular” s-a insistat prea mult, asupra oboselii, în dauna relevării proceselor chimice; în lecția: „Organizarea, funcționarea și dezvoltarea sistemului nervos” nu s-a acordat suficientă atenție dezvoltării sistemului nervos (ar fi fost utile cîteva secvențe despre evoluția sistemului nervos, mai ales la vertebrate); în „Fiziologia axului cerebro-spinal” nu au fost clar prezentate căile ascendente și descendente și nici nu s-a insistat îndeajuns asupra funcției de conducere a măduvei spinării; în lecția: „Fiziologia analizatorului vizual” s-a pus un accent exagerat pe defectele vederii (care se înțeleg foarte ușor, chiar din desene pe tablă) și nu s-au evidențiat procesele din retină.

— Cum ați făcut față acestor dificultăți?

— Laboratorul nostru este bine dotat. Am suplinit lipsurile amintite folosind un bogat set de planșe și schițe, ca, spre exemplu, pentru prezentarea fenomenelor din urechea internă și a organului lui Corti (absente din telelecție).

Cel mai prețios beneficiu pentru noi, îl reprezintă faptul că emisiunile-lectii stimulează interesul elevilor nu numai pentru fiecare lecție în parte, așteptată, pot spune, cu nerăbdare, ci și pentru că lărgesc orizontul de cunoaștere și de înțelegere științifică de către elevii a fenomenelor biologice.

Profesorul Gh. Truță, apreciînd efortul emisiunilor-lectii, s-a mai referit și la contribuția revistei „Radioteleșcoală” și la necesitatea unui mai larg schimb de experiență între cadrele didactice care beneficiază de acest modern mijloc de învățămînt. Paginile revistei „Tribuna școlii” sînt deschise acestui schimb de experiență.

COSTIN ȘTEFANESCU

ÎN PAS CU CERINȚELE VIETII

Preocuparea ponticii școlare a partidului nostru de a extinde și perfecționa predarea limbilor moderne pe toate treptele de învățământ — începând cu cel preșcolar și „încheind” cu învățământul tehnic sau economic — se materializează tot mai profund în realitatea școlii românești. Expansiunea fără precedent a învățământului nostru în anii socialismului dă o nouă configurație și domeniului predării limbilor moderne. Marea majoritate a cadrelor didactice care predau aceste discipline în școlile din satele și orașele României socialiste aparține generației tinere. Fie că sînt absolvenți ai unor facultăți de patru ani, sau ai Institutului pedagogic de trei ani, fie că predau o limbă modernă ca a doua specialitate, sau, în fine, că sînt în curs de calificare ori își continuă studiile, toți acești profesori tineri au o trăsătură comună, reprezentativă nu numai lor, ci întregului nostru corp didactic: o mare sete de învățătură, aspirația mereu nepotolită de autodepășire, dorința de a cunoaște mai mult și mai profund, de a stăpîni mai temeinic tainele profesiei alose.

Am avut prilejul de curînd să observ pe viu această nouă dimensiune a școlii noastre în județul Vaslui, unde am avut ca interlocutori pe **prof. Constantin Alexandru**, inspector școlar general al județului Vaslui; **prof. Iulian Cogean**, directorul Casei corpului didactic; **prof. Tudorița Bădulescu** de la Școala generală de 10 ani, Muntenii de Jos, județul Vaslui.

În primul rînd — subliniază **prof. Constantin Alexandru** — o caracteristică a județului nostru o constituie faptul că marea majoritate a profesorilor de limbi moderne sînt tineri veniți în ultimii ani. Cei mai mulți sînt absolvenți ai Institutului pedagogic de trei ani. Noi am urmărit de la început să-i așezăm la catedrele lor. Necazul mai mare este la limba engleză: catedrele sînt

de început — 3—6 ore în specialitate, iar restul în completare. Avem, însă, puțini profesori; unii fie că nu s-au prezentat, fie că au plecat ulterior. Am fost puși atunci în situația să transformăm din nou în catedre de limbă franceză pe cele de engleză stabilite inițial. Pentru completarea catedrelor la anumite specialități — germana, de pildă — publicăm anual în Buletinul M.E.I. vacantările și totuși nu ne vin profesori. În ultimii 2—3 ani, am început să reaşezăm catedrele de limbi moderne și să le aducem la raportul indicat. Ce perspectivă are predarea limbilor moderne în școlile județului se poate observa privind comparativ situația catedrelor declarate vacante în ultimii doi ani de către inspectorat. În pofida — încă — a unor dificultăți, se observă limpede că se merge spre soluționarea situației într-un timp scurt.

Ce se întreprinde pe plan județean și local pentru sprijinirea perfecționării cadrelor didactice care predau limbi moderne vom arăta în continuare relatînd convorbirea cu directorul Casei corpului didactic, **prof. Iulian Cogean**. (Întrucît acest aspect o fost dezvoltat mai pe larg de reprezentantul Casei corpului didactic, pentru a evita suprapunerea, partea ultimă din convorbirea cu inspectoratul școlar general care se referea la măsurile luate în această direcție nu o mai prezentăm).

Prof. Iulian Cogean ne furnizează următoarele relații (ajutîndu-se și de programul

editat de instituția pe care o conduce). Funcționează șapte comisii metodice pe județ pentru profesorii care predau limbile moderne: Vaslui, Birlad, Huși, Negrești, Codăești, Puiesti și Murgeni, toate pe lângă licee, constituite ca stații-pilot ale Casei corpului didactic. În continuare, ne vorbește de cîteva acțiuni întreprinse în acest an școlar. În primul rînd, este vorba de schimbul de experiență cu profesorii de limbi moderne care a avut loc la 17 februarie a.c. la Liceul din Birlad „Gh. Roșca-Codreanu” și la care au participat, în afara profesorilor din localitate, și colegi din împrejurimi. Schimbul de experiență a avut loc la acest liceu deoarece, ține să sublinieze directorul Casei corpului didactic, de mai multă vreme funcționează aici un laborator audio-lingvistic construit prin dotarea M.E.I. S-au ținut lecții deschise de limbă franceză și rusă. A fost invitat lector **Elena Sfichi** (I.C.P.P.D.-Filiala Iași), care a condus dezbaterile. O altă acțiune a avut loc în trimestrul I la Liceul nr. 1 din Vaslui, unde au participat profesorii de limbi moderne din oraș și din comunele aparținătoare centrului metodic. Au fost invitați și colegi din Birlad. **Lector Marcel Saras** (I.C.P.P.D. București) a discutat despre modul de lucru în laboratorul fonetic (predarea în condițiile laboratorului) și a prezentat diferite noutăți privind predarea limbilor moderne. După aceea, au avut loc diverse demonstrații în laborator.

Ce se face pentru profesorii

care predau limbile moderne în școlile sătești (profesori care dețin ponderea din totalul cadrelor didactice de aceste specialități pe județ și care dețin și ponderea în ce privește stadiul de calificare, profesori care ca atare au cea mai mare nevoie de sprijin calificat și continuu)? S-a urmărit activizarea cercurilor metodice de la sate, în care scop au fost trimise bibliografii și diferite materiale. Se trimit lectori de la școli din oraș în cadrul comisiilor metodice din centrele sătești. În viitorul apropiat, o acțiune: la 5 aprilie a.c., la comisiile metodice, care vor ține consfătuiri, se intenționează să fie invitați lectori de la I.C.P.P.D.-Filiala Iași și Universitatea Iași. În ce privește activitatea profesorilor de limbi moderne din școlile din Vaslui, aceștia sînt constituiți într-o comisie metodică pe oraș, în cadrul căreia colectivele își desfășoară activitatea pe cele patru specialități (sub forma unor întîlniri lunare). Directorul Casei corpului didactic cere o revendicare, în numele profesorilor, care, soluționată, ar veni mult în ajutorul acelor de limbi moderne, din școlile de la sate. Este vorba de instituirea zilei metodice. (Credem că se poate soluționa, așa cum s-au găsit soluții în alte județe).

Al treilea interlocutor este **prof. Tudorița Bădulescu**, de la Școala generală de 10 ani din Muntenii de Jos, studentă în ultimul an la fără frecvență la Facultatea de limba și literatură română din Iași, care predă atît franceza, cît

și româna. O întrebăm ce sprijin primește din partea forurilor școlare de drept pentru a-și desfășura în condiții cît mai bune activitatea la catedră și o rugăm să facă abstracție de cea de a doua calitate a sa (studentă). Ne vorbește despre ajutorul direct pe care îl primește de la fosta domnie-sale profesoară de la Liceul nr. 2 din Vaslui (prof. Clementina Erichman). Incolo nu ne poate furniza nici un detaliu concret. În școală există cîteva discuri, un picup, precum și un magnetofon (care nu funcționează). Alte surse de informare: manuale de limbă franceză după care învață elevii de liceu, manualul „Învățati limba franceză fără profesor” și o lucrare cu expresii uzuale franțuzești. Cam prea puțin, totuși. Și să nu uităm că tinăra profesoară va trebui să facă față și examenelor de specialitate la facultate.

Problema cea mai delicată și cea mai arzătoare (pentru multe din școlile sătești ale județului Vaslui încadrate la limba franceză cu profesori suplinitori, în curs de calificare sau care o predau ca a doua specialitate) rămîne aceea a realizării unor lecții în care elevii și profesorul să comunice cît mai puțin (iar în anii superiori de studii chiar deloc) în limba maternă și cît mai mult (sau chiar exclusiv) în limba străină. Pentru a realiza acest salt, în toate școlile din județ, măsurile amintite de cei doi factori de răspundere ai județului sînt fără îndoială binevenite, utile, dar credem că singure nu sînt de ajuns. Se impune studierea găsirii unei formule elastice și economice de cursuri intensive cu o durată determinată pentru acești profesori atît în perioada vacanței de primăvară, cît și în perioada vacanței mari, organizate (eșalonat) în cele șapte centre metodice ale județului. Aceste cursuri pot fi ținute cu forțe locale (profesorii de specialitate de la liceele din județ).

NICOLAE SORIN

Teoria mulțimilor la clasa a V-a

Școala generală nr. 88 din București a preluat în acest an școlar, manualul experimental pentru clasa a V-a, realizat pe baze moderne de un colectiv de autori format din V. Ștefănescu, L. Aramă, C. Cărbunaru și I. Gheorghilă. A trecut mai bine de un trimestru de la aplicarea lui și au fost parcurse suficient de multe lecții pentru a putea face cîteva constatări. Avem în vedere pentru moment pe cele referitoare la capitolul care conține elemente de teoria mulțimilor, care a fost parcurs în întregime, de elevi și testat oră de oră la clasa a V-a C.

Conținutul capitolului. „Noțiunea de mulțime (definită printr-o proprietate comună a elementelor, sau prin enumerarea lor). Relațiile de apartenență și de incluziune. Mulțimea numerelor naturale. Reprezentarea pe o dreaptă a numerelor naturale. Relația de ordine. Simbolurile „ $<$ ” și „ $>$ ”. Operații cu mulțimi: reuniunea, intersecția, mulțimi disjuncte”. Acest conținut ar putea fi discutat de specialiști pentru a se stabili dacă noțiunile date sînt suficiente, cele mai indicate, corect formulate etc. Fără a nega nevoia unei discuții pur teoretice ni se pare totuși că ea trebuie făcută mai ales după parcurgerea unor capitole întregi de către elevi. Un manual „perfect” logic și metodic, dar care nu dă rezultate practice nu se deosebește cu nimic de unul prost, dar care dă aceleași rezultate. Invers, un manual care dă rezultate practice ne obligă să-l gîndim altfel și din punctul de vedere al alcătuirii. Rezultatele sînt deci hotărîtoare și, în ce ne privește, ne-am concentrat atenția asupra lor. Pentru a le studia cît mai amănunțit, în afara asistențelor la ore s-au dat

și probe de control scurte vizînd aspectele esențiale ale materiei parcurse în fiecare oră, de asemenea probe finale, capabile să ne ofere o imagine de ansamblu asupra accesibilității și nivelului de însușire atins de elevi.

Analiza rezultatelor. Procentele globale, obținute la probele de control date, au fost următoarele: 35,7% la prima probă; 84,9%; 81,9% la cea de a doua; 56,6% la cea de a treia; 55,8% la cea de a patra; 90,9%, 90,9% și 69,7% la cea de a cincea; 94,7% la cea de a șasea; 80,4% la cea de a șaptea; 57,9% la cea de a opta; 89% la cea de a noua; 78,6% și 78,1% la cea de a zecea, cea finală. Media rezultatelor: 74,6%.

În condițiile testării, practice ale tuturor informațiilor predate, aceste rezultate nu pot fi considerate decît ca foarte bune. Dealtfel, cercetările făcute pe manualele obișnuite nu ating decît foarte rar astfel de performanțe eînd vorba de capitole noi (puteri, divizibilitate etc.), deși ele sînt pregătite mai bine, de parcurgerea anterioară a unor informații din aceeași ordine de solicitare, în clasele I—V. Deci, în măsura în care interesează un răspuns clar și precis la problema posibilității introducerii elementelor de teoria mulțimilor la clasa a V-a acesta se poate da cu destulă certitudine: la clasa la care noi am experimentat s-a putut face acest lucru, cu succes chiar. Iar dacă ne referim la elevi trebuie să subliniem și faptul că teoria mulțimilor are avantajul de a le apărea ca foarte interesantă și atrăgătoare. Mai sînt și alți factori care ne îndreptătesc să considerăm introducerea teoriei mulțimilor la clasa a V-a un succes real. În primul rînd faptul

că experimentul s-a făcut în condiții dificile: manuale litografiate (cu destule erori), noțiunile predate complet noi pentru elevi, nu numai în privința informațiilor și am zice nu atît a informațiilor, cît a capacităților intelectuale solicitate. (Acest capitol nou aducea cu sine un nou mod de gîndire, cu accentul pe logic și formativ și mai puțin pe calcul etc.).

Consecințele acestor împrejurări privity strict experimental sînt, desigur, importante. Unele, negative, altele, pozitive. **Negative:** un experiment care ia pe nepregătite școala și pe elevi (despre modernizarea matematicii s-a vorbit mult în ultimii ani, dar una este modernizarea în general și altceva, cu totul altceva, cea practică, reală, ireversibilă pentru generația care o „suportă”) nu permite concluzii serioase privind eventuala imposibilitate a modernizării matematicii prin introducerea anumitor noțiuni noi. **Pozitive:** atunci cînd se obțin rezultate bune chiar și în aceste condiții ele trebuie privite numai ca date inițiale ce pot fi mult îmbunătățite pe parcurs, pe seama eliminării neajunsurilor cu caracter accidental, sau de conjunctură. O serie de metode moderne, desprinse din concepția lui J. Piaget, Z.P. Dienes etc. privesc modalități noi de angajare a elevilor în rezolvarea problemelor, în general mai active, de formare a capacităților individuale, de învățare pe grupe de ritm de învățare etc. Dar, cum am mai spus, nici una din aceste metode sau procedee nu s-a aplicat deoarece nu era posibil acest lucru. Pregătirea didactică a profesorilor este tradițională, iar o schimbare bruscă de metodă, concomitent cu schimbarea conținutului ar fi viciat rezultatele experimentale (ce putem pune pe seama conținutului și ce, pe seama metodelor noi?). Rămîneria la procedeele clasice prezintă și avantajul de a ne permite o imagine asupra posibilităților lor de a fi utilizate în matematica modernă, firește cu adoptări de bun simț. Concluzia la care am ajuns este că me-

todele clasice permit predarea cu succes a unor elemente de teoria mulțimilor și acest lucru atîrnă greu în favoarea experimentului urmărit de noi.

Concluzii. La clasa a V-a C de la Școala generală nr. 88, predarea elementelor de teoria mulțimilor în limitele programei experimentale elaborată s-a făcut în condiții foarte bune. Au apărut și probleme? Desigur, și încă foarte multe. Astfel, la o altă clasă a V-a din aceeași școală nu s-au obținut rezultate la fel de bune, ceea ce înseamnă că trebuie să ne așteptăm la oscilații importante de performanțe de la o clasă la alta. Fixarea limitelor acestor oscilații, a tipurilor de greșeli și natura lor, opinia cadrelor didactice etc. constituie probleme ce merită analizate special înainte de a se trece la generalizarea unor elemente de matematică modernă. Dar, despre aceste aspecte vom reveni cu alt prilej. Sperăm, de asemenea, că își vor spune punctul de vedere în aceeași problemă și celelalte școli care experimentează manualul amintit.

Prof. I. POPESCU și L. GAU de la Școala generală nr. 88 și **N. RADU** de la I.C.P.P.D.

Viitorii școlari se pregătesc, de pe acum, să evite repetența

Din inițiativa Comitetului sindicatului învățământ Făgăraș, a avut loc nu de mult o interesantă consfătuire pe tema: „Sprijinul ce-l pot da grădinițele în vederea pregătirii preșcolarului pentru clasa I”.

La consfătuire au participat peste 60 de cadre didactice: educatoare, învățătoare și învățători care, printr-o participare frecventă la discuții, au dovedit cât de oportună a fost abordarea acestei teme.

Nu avem pretenția că s-a făcut o analiză exhaustivă a mijloacelor prin care unitățile preșcolare pot veni în ajutorul școlii, dar s-au discutat multe probleme interesante legate de direcțiile în care grădinița poate contribui la pregătirea viitorului școlar.

După ce s-a făcut cunoscută, în linii mari, programa pentru clasa I, multe învățătoare, care predau în acest an la această clasă, au arătat concret greutățile ce le întâmpină în ducerea la îndeplinire a sarcinilor programei, din lipsa unei mai temeinice pregătiri a preșcolarului.

Astfel, în ceea ce privește dezvoltarea vorbirii, s-a subliniat necesitatea folosirii a cât mai multe forme de activități,

care să-i deprindă pe preșcolarii cu o exprimare corectă din punct de vedere gramatical, coerență și expresivă, ducând, totodată, la îmbogățirea vocabularului lor.

S-a arătat cu acest prilej că programa învățământului preșcolar nu este legată în suficientă măsură de programa clasei I. De pildă, deși în clasa I predarea numerelor nu se face pe bază de mulțimi, dacă preșcolarul ar fi familiarizat cu numărul elementelor unei mulțimi s-ar putea facilita însușirea corectă a numerelor de la 1—10, observându-se că numărul apare ca o proprietate a mulțimilor echivalente.

De asemenea, pentru a ușura înțelegerea compunerii și descompunerii numerelor în clasa I, s-ar putea lucra cu material concret, încă din grădiniță, la compunerea și descompunerea mulțimilor.

În însușirea minimumului de cîntece obligatorii la grădiniță, s-a constatat că elevii clasei I, venind de la diferite grădinițe, și-au însușit diferit, uneori eronat, melodia unor cîntece. Or, se știe că e foarte greu de corectat ceea ce s-a învățat greșit. Datorită faptului că în grădiniță exercițiile fizice se desfășoară nu-

mai sub formă de joc, elevii clasei I se familiarizează greu cu comenzile, care cer așezarea brațelor pe umăr, pe șold etc., deși se continuă și aici exercițiile sub formă de joc.

Din discuțiile purtate cu educatoarele, noi, învățătorii, am cunoscut aspecte din programa și munca cu preșcolarii, am înțeles atenta preocupare a acestor cadre didactice pentru a ne veni cât mai mult în ajutor, am cunoscut dragostea și răbdarea care le caracterizează în munca cu cei mici.

În vederea cunoașterii mai îndeaproape a muncii cu preșcolarii ne-am propus ca noi, învățătorii, să asistăm la câteva lecții deschise la grupa mare a unor grădinițe din orașul nostru și, la rândul lor, educatoarele să asiste la lecții desfășurate cu elevii clasei I, în afara vizitelor pe care le vor face cu preșcolarii la școală.

Considerăm această consfătuire ca o preocupare în plus în vederea realizării celui mai de seamă deziderat al nostru, traducerea în viață a sarcinilor Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 18—19 iunie 1973, cu privire la lichidarea rămănelor în urmă la învățătură și a repetenței.

Inv. EUGENIA BICA
președinta Comitetului sindicatului învățământ, Făgăraș

Date pentru un dicționar

Printre acțiunile științifice și cultural-educative care angajează personalul didactic din județul Teleorman se înscrie și aceea de culegere și prelucrare a datelor necesare în vederea elaborării dicționarului geografic al județului.

Pentru reușita acestei acțiuni, în care sînt cuprinse toate cadrele didactice care predau geografia în liceele și școlile generale din județ, recent la Casa corpului didactic, cu sprijinul Inspectoratului școlar și al Filialei Societății de geografie, s-au organizat dezbateri cu caracter metodic, vizînd modul în care trebuie colectate, organizate și prelucrate, cu ajutorul unor fișe, datele despre fenomenele geografice de pe teritoriul județului. Cu acest prilej, s-au discutat și analizat, pe baza unor aplicații practice, modele optime de înregistrare și valorificare a aspectelor și datelor din teren.

La această acțiune își dau concursul, asigurînd coordonarea științifică din partea Societății de geografie din București, conf. univ. dr. Anton Năstase și lector univ. dr. Ion Lețea, originari din județul Teleorman.

Prof. FLOREA ANGHILĂ
directorul Casei corpului didactic a județului Teleorman

Dialog de orientare școlară și profesională

La Școala generală din Cireșu, comuna Căteasca, județul Argeș a avut loc un dialog între părinți, elevi și cadre didactice privind orientarea școlară și profesională a absolvenților clasei a VIII-a a școlii generale.

Mai întîi, au fost prezentate în fața elevilor și părinților măsurile luate cu privire la generalizarea învățământului de 10 ani. Apoi celor prezenți li s-a prezentat rețeaua de licee din județul nostru cu clasele de bază și afiliate, după care s-a trecut la discuții, întrebări și propuneri.

Părinții elevilor s-au interesat îndeaproape de școlile pe care le pot urma copiii lor, de felul în care se face admiterea în ele, de meseriile care se învață etc. Cadrele didactice de la școala noastră le-au dat răspunsuri prompte și detaliate. În discuțiile purtate s-au făcut unele propuneri, între care merită, credem, să se studieze posibilitatea înființării unei clase afiliate a unui liceu de specialitate sau a unui liceu de cultură generală și în comuna noastră.

Prof. IOAN JIANU
Școala generală din Cireșu, comuna Căteasca, județul Argeș

Cuvintele calde ale oaspetelui

Recent, elevii claselor speciale de biologie ale Liceului „George Coșbuc” din Cluj I-au avut ca oaspete pe dr. Alexandru Ionescu, de la Institutul de științe biologice „Traian Săvulescu” din București. Au fost abordate, de pe poziția cercetătorului pasionat, erudit și desăvîrșit, aspecte actuale ale științelor biologice, văzute mai ales prin prisma schimbărilor survenite ca urmare a relațiilor om-natură.

Prezentînd atractiv, sub forma dialogului viu, efectele biologice ale poluării mediului, dr. Al. Ionescu a captivat de-a dreptul pe viitorii biologi. S-a putut observa, din partea lor, acea sete și dorință de cunoaștere și de pătrundere aprofundată a fenomenelor vieții.

Cadrul adecvat, primitor și deosebit de plăcut al gazdelor (elevi, profesori, conducerea liceului) s-a împletit armonios cu maniera aleasă a oaspetelui, caracteristică dascălului dornic să însușească și altora din tot ce a acumulat mai bun. Cele 90 de minute au trecut neobservate, fiind cu toții absorbiți de cu-

vintele calde, pline de conținut și învățăminte din vastul domeniu al biologiei. Întîlnirea, răspunsurile date la multiplele întrebări ale elevilor, au fost întregite magistral prin prezentarea unui film color și prin acordarea, de către autor, de autografe pe lucrările: „În lumea algelor” și „Vecini cu abisul”.

Prof. TEODOR FODOR
Casa corpului didactic din Cluj

Studioul școlar

„Studioul de poezie” este o inițiativă recentă a unui membru al colectivului didactic de la Școala generală nr. 6 din Medgidia — învățătoarea Georgeta Gonceerescu. Lunar, aici se prezintă elevilor din clasele I—IV și V—VIII, la modul accesibil, poezie românească pentru copii, clasică și contemporană. În acest scop se apelează și la virtuțile plastice ale muzicii și dansului și, firește, la crearea unor decoruri adecvate.

Un deosebit rol în facilitarea înțelegerii și îndrăgirii inefabilului poeziei îl au prezentatorii, înarmați de fiecare dată cu un bogat bagaj de cunoștințe despre specificul activității artistului sau despre universul idealic al creațiilor. Prima manifestare de acest fel, dedicată poetei Otilia Cazimir, a impresionat prin naturalitate, inventivitate și vibrantă sensibilitate.

Prof. VIRGIL MOCANU
Liceul nr. 1 din Medgidia

„Micii meșteri mari”

Una din formele de educație a pionierilor prin muncă și pentru muncă este și aceea de patronare a grădinițelor de către cercurile tehnico-aplicative ale caselor pionierilor. La Rădăuți, „micii meșteri mari” de la cercul de lucrări în lemn și-au luat în serios sarcina și au reușit să repare jucăriile și unele piese de mobilier pentru prietenii lor mai mici de la Căminul de copii nr. 2.

Iar pentru a-i ajuta și pe ei să devină niște meșteri tot atît de pricepuți, le-au construit o instalație de pirogravură cu 5 ace pe măsura lor. Pionierii, odată cu aparatele lucrate la cercul lor, le-au transmis și urarea de a executa lucrări frumoase, oferindu-se să-i ajute în deprinderea tuturor tainelor necesare în crearea unor lucrări frumoase.

Text și foto: pionierii
AUREL CUCIUROVȘCHI
și MARCEL TICĂL
Casa pionierilor din Rădăuți

Caietul pentru desen

Este binecunoscută contribuția pe care și-o aduce desenul la cunoașterea realității înconjurătoare, la cultivarea gustului pentru frumos, la dezvoltarea posibilităților intelectuale și stărilor afective ale elevilor. Cu ajutorul desenului se însușesc și cunoștințele altor obiecte de învățămînt ca: geometria, geografia ș. a.

La clasele I—IV, predarea acestui obiect de către specialiști se face într-un număr redus de școli. Posibilitățile învățătorilor care nu manifestă aptitudini, uneori, nu permit rezolvarea probleme-

lor predării desenului în condiții optime.

Lată de ce, editarea unui caiet de desen și pentru clasele I—IV ar orienta precis elevii în mișcarea limbajului liniilor și culorilor. Un asemenea caiet, cu valoare de manual, îndrumător, ar putea cuprinde cunoștințe legate de materialele folosite la orele de desen, probleme legate de însușirea alfabetului plastic în mod practic, în lumina cerințelor programei școlare.

Ținînd seama că elevii trebuie să se familiarizeze

din clasele primare cu unele opere de artă, că activitatea desfășurată în cadrul orelor de desen trebuie corelată cu cunoștințele învățate la celelalte discipline, acest caiet de desen ar putea cuprinde, pentru clasa a IV-a, mai ales, reproduceri ale unor opere de artă reprezentative, în concordanță cu conținutul lecțiilor de istorie și citire.

Inv. N. ANAFRIESCU
Școala generală „Al. I. Cuza” din Fălticeni

„TERRA” — nr. 1, 1974

Comparativ cu numerele precedente, numărul 1 (ianuarie-februarie) 1974 beneficiază de un spor de 24 pagini, avînd prin aceasta un sumar mai bogat.

Revista se deschide cu editorialul: „Anul 1974 — un însemnat pas înainte pe calea dezvoltării economiei noastre naționale în cincinalul 1971—1975”, după care urmează articolele: „Aspecte geografice privind populația urbană și rurală pe plan mondial”, „Folosirea sateliților artificiali și a calculatoarelor în meteorologie”, „Tipuri și regiuni agricole pe glob”.

La rubrica „Protecția mediului înconjurător”, găsim trei interesante intervi-

uri cu primii secretari ai comitetelor județene ale P.C.R. Buzău, Vilcea și Suceava, interviuri în care sînt expuse, la modul concret, măsurile luate în aceste județe pentru combaterea poluării.

Revista mai include în sumar o documentată și amplă cronică geografică, consultații și recomandări metodice și bibliografice, încheindu-se cu evidențierea unor elevi care s-au distins în dezlegarea problemelor, jocurilor și exercițiilor geografice apărute în numărul precedent.

D. R.

Moment din timpul înmînării aparatului de pirogravură copiilor de la Căminul nr. 2 din Rădăuți.

„Practică, creativitate și modernizare în școală“

(sub redacția : Prof. univ. dr. doc. ANATOLIE CHIRCEV ; Lector univ. VOICU LĂSCUȘ ; Prof. NICOLAE OTA)

După primele două lucrări editate de I.C.P.P.D. — Filiala Cluj : „Elevii și munca“ și „Viața școlii“, în care slujitorii școlii din județul Cluj împărtășeau confracții de breaslă din experiența lor, cel de-al treilea volum ne conduce printre harnicii dascăli din județul Alba.

Cititorul face cunoștință cu oameni și locuri, cu oameni și fapte, mai ales cu fapte, izvorite dintr-o totală dăruire a omului de la catedră, din dorința lui, mereu vie, de a se intruce cu sine însuși, de a se autodepăși continuu în măiestria sa de dascăl.

O imagine de ansamblu a învățămîntului actual în județul Alba ni se înfățișează în studiu introductiv semnat de prof. Titu Bogdan, inspector școlar general. Reproducem aici doar două cifre : în anul de învățămînt 1972-1973 funcționau în județ aproape 400 ateliere școlare, în cadrul cărora, prin munca bine călăuzită a elevilor, s-a obținut o producție în valoare de peste 4 milioane lei.

Prof. univ. dr. doc. A. Chircev reeditează, actualizând, primele două părți dintr-o scrisoare metodică menită să contribuie la „prevenirea insuccesului școlar și asigurarea promovabilității tuturor elevilor“. Prin conținutul ei științific foarte bogat, prin stilul ei limpede și antrenant — binecunoscut cititorilor de literatură psihopedagogică — contribuția prof. A. Chircev se înscrie, dată fiind și marea ei utilitate, printre lucrările obligatorii pentru studiul individual al personalului didactic.

Lector univ. Voicu Lăscuș se ocupă de căile de integrare socială a tineretului sub trei aspecte principale : integrarea profesională, integrarea familială și integrarea în viața obștească.

Contribuțiile celor aflați nemijlocit la catedră sînt grupate în jurul a 6 teme : 1. Sarcini actuale ale școlii ; 2. Din munca educatoarelor ; 3. Procesul instructiv-educativ la clasele I-IV ; 4. Optimizarea funcțiilor formative ale disciplinelor umaniste ; 5. Modalități moderne de predare a disciplinelor realiste ; 6. Imbinarea instruirii cu pregătirea tehnico-practică.

Marea varietate a culegerii, rezultată din simpla enunțare a temelor, nu ne în-

găduie să ne oprim la fiecare capitol în parte. De aceea, socotim necesar a sublinia unele propuneri și sugestii ce se desprind din materialele publicate în acest volum, propuneri și sugestii care trebuie să stea nu numai în atenția celor ce lucrează la catedră, ci și a factorilor de decizie.

Utilizarea testelor, în speță a testelor docimologice în învățămînt, presupune o bună cunoaștere a psihologiei, multă pricepere în elaborarea, aplicarea, prelucrarea și interpretarea lor. Dar folosirea lor ridică în fața profesorilor și dificultăți de natură materială, o problemă fiind multiplicarea acestora. Ni se pare, de aceea, întemeiată propunerea de a se înzestra cel puțin o școală din oraș cu un șpirograf, care să deservească și școlile celelalte (Maria Chirțes).

Tot în legătură cu utilizarea testelor docimologice, se face propunerea ca la clasele mari, notele obținute la teste să fie trecute în catalog, așa cum rezultă din examinare, fără nici o rotunjire, așa cum se procedează și cu mediile (Ioan Dobre). Este vorba aici de o propunere de amendament la însuși regulamentul școlar. Realizarea practică a acestei propuneri necesită, în prealabil, colaborarea profesorilor de aceeași specialitate nu numai de la o singură școală, ci într-un cadru cât mai larg și, neapărat, cu participarea psihologilor.

Și cu alte prilejuri s-a subliniat necesitatea existenței bazei materiale pentru realizarea dezideratului contemporan al școlii : educarea elevilor prin și pentru muncă. Cercetările cuprinse în lucrarea de care ne ocupăm aici aduc argumente în plus în sprijinul ideii, conchizînd că : „activitățile în microateliere (Cercul micilor țesătoare, Cercul micilor timplari, Cercul micilor bucătăre) ar da un randament mai mare dacă ar fi amenajate săli speciale unde copiii să aibă spațiu suficient și bază materială completă“ (M. Cimpeanu și M. Lazurea). Iar o altă autoare arată că : „ar fi de dorit ca acolo unde condițiile materiale permit, activitățile practice la clasele mici să se desfășoare în ateliere școlare profilate pe activități practice, mixte, specifice claselor mici. În aceste săli-ateliere, elevul să găsească tot felul de instrumente, materiale, halate etc. pentru a lucra cel puțin 2 ore pe săptămînă (A. Sirbu).

Inițierea preșcolarilor în diferite ramuri sportive, evident sub formă de joc, trebuie să constituie terenul de colaborare a cluburilor sportive cu grădinițele. Colaborarea are un dublu avantaj : a) grădinița devine o adevărată pepinieră pentru performenței de miine și b) cluburile suferesc lipsa bazei materiale pentru educație fizică, resimțită încă în grădinițe (Liviu Giurgiu).

Realizarea, cu mijloace proprii, la îndemina oricărui dascăl, a unui adevărat „laborator didactic“ (Nicolae Pienar) ar trebui să constituie, credem, obiectul unei discuții largi în coloanele revistei „Tribuna școlii“, aceasta deoarece materialul didactic pentru clasele I-IV, creat de dascălul din Sibîeni, contribuie la îndeplinirea, concomitentă, a funcțiilor informative, ilustrative și formativă a școlii.

Realizarea sălii de geografie care să permită predarea materiei în condiții bune (Ioan Munteanu), ca și amenajarea terenului geografic (Ioan M. Leahu) ni se par propuneri binevenite, putînd da naștere la un fructuos schimb de păreri între profesorii de specialitate.

Integrarea activității tehnico-productive a elevilor în economia locală (Ion Țirlea) s-a dovedit a fi o adevărată „școală“ de orientare și pregătire a forței de muncă pentru întreprinderile locale și județene. Ideea este subliniată și într-un alt studiu, în care sint evidențiate multiplele valențe formative ale atelierelor școlare. (L. Hebedeanu și N. Ota).

Un sprijin prețios în orientarea predării istoriei în general, și a celei contemporane în special, ni-l oferă documentele partidului nostru. Folosirea judicioasă a lor la lecțiile de istorie plasticizează lecția, îi mărește puterea de convingere, îmbogățește orizontul intelectual al elevilor, punîndu-i în situația de a înțelege evenimentele istorice de pe o poziție partinică și obiectivă (Ion Orbeanu).

Cartea, care „nu este decît un început de drum, pozitiv și incurajator, în acțiunea de valorificare a inițiativei educatoarelor, învățătorilor și profesorilor noștri“ (Titu Bogdan), se recomandă cititorului, prin tematica ei bogată și variată, ca o lectură plăcută, instructivă și interesantă.

NICOLAE JURCĂU
cercetător științific la Centrul de științe sociale din Cluj

Gh. Ghiță, C. Fierăscu:

„Dicționar de terminologie poetică“

Ed. „Ion Creangă“, 1973

Această carte oferă cititorilor de devenire și formație umanistă, de toate virsele, șansa și rațiunea unei bogate incursiuni în istoria termenilor de poetică utilizați mai mult sau mai puțin riguros mai mult sau mai puțin exhaustiv pînă acum, în manualele de literatură. Realizînd caracterul de sinteză dorit de autorii săi, Dicționarul deține acea perfectă economie interioară cerută în asemenea împrejurări. El pornește în explicarea sensului termenilor, de la etimologia, definiția și istoricul lor, pentru a descinde în plăcută lectură a exemplificărilor, alese cu un „clasic“ simț al reprezentativului, în majoritatea lor covârșitoare din literatura română, și numai cînd termenul e consacrat în cîmpul său de referință, din literaturile de sorginte : literatura antică greacă și latină, literaturile romanice, neomițîndu-se totuși rarii termeni de proveniență nordică sau orientală (bard, scald, gazel, biline).

Compartimentele Dicționarului : Literatură (generalități), Compoziție, Stilistică, Versificație, Specii de poezie au în vedere ordonarea sistematică a termenilor, în însușirea lor alfabetică, dînd astfel posibilitatea orientării și însușirii rapide a intelesului lor.

Intenția autorilor este aceea de a se realiza, în felul acesta, un act de percepție organică, nu exterioră, a fenomenului poetic, favorizînd în ultimă instanță, îndeosebi pentru tineretul școlar, „mai buna desfășurare a lecturii literare“.

Din acest punct de vedere, cele mai interesante capitole rămîn, fără îndoială, cele privind Compoziția și Stilistica, ele fiind cele mai fertile în provocarea interesului pentru o abordare sistematică, și în viziune modernă, a tuturor calităților imaginii artistice, ca mod specific de comunicare și reflectare a realității prin intermediul operei de artă. Prin firea lucrurilor, tratarea rămîne mai adînc ancorată în tradiționalism în capitolele de Versificație sau Specii de poezie. Mai prezent tocmai în capitolul introductiv : Literatură (generalități) — riscul de a expedia definierea unui curent poetic complex ca ermetismul, e ivit, probabil, tocmai din necesitățile conciziei.

În ansamblu, cunoștințele literare dobîndite prin intermediul acestui dicționar pot servi spre interpretarea valorilor poetice ale oricărui univers poetic, fie că ele aparțin unui text folcloric, clasic, modern sau contemporan.

Informarea utilă imbinîndu-se cu lectura plăcută, satisfacția rezultă din împlinirea străvechiului îndemn horatian, plăcutul fiind sporit mai ales de condițiile grafice excelente, de o mare acuratețe, acordate de Editura „Ion Creangă“ acestei cărți care iese, pe drept cuvînt, din „tiparele“ didacticismului.

Mai rămîne ca profesorul sau tînrul, care se înarmează cu acest act de cultură întru cercetarea operei literare, să îl folosească numai atît cît să nu distrugă polenul de pe aripile Căluțului numit poezie, de către George Călinescu în ale sale „Principii de estetică“.

AL. MITRU

DOINA STERESCU

„Radio-telescoală“ — nr. 40

(4 — 16 martie 1974)

Secțiunea rezervată, în acest număr, radioscolii cuprinde textele integrale ale emisiunilor : „Mișcarea literară de la «Contemporanul» și Constantin Dobrogeanu-Gherea“ (pentru literatura română) și „Sporierea eficienței economice — condiție a îndeplinirii cincinalului înainte de termen“ (pentru științele sociale), urmate de prezentarea lecției „Religia în lumea contemporană“ și de radiociclopedia școlară („Omul și bacteriile“, „Totemismul“).

Partea din televiziunea școlară integrată se deschide cu lecția „Transformatoare electrice“ (pentru electrotehnică), căreia i se publică și un proiect de tehnologie didactică. La geografie (clasa a V-a) este prezentată o lecție despre

vulcani, iar la biologie (anul III-liceu), lecția despre fiziologia și igiena digestiei.

În cadrul televiziunii școlare complete se publică rezumate ale lecțiilor de științe sociale („Perfecționarea continuă a tuturor relațiilor sociale în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate“), de literatură română („Viziunea satului în opera lui Ion Creangă“), de matematică („Inegalități, inecuții“) etc.

Suplimentul conține, de asemenea, cursurile obișnuite de limbi străine (franceză, engleză, rusă, germană) pentru perioada respectivă.

R. DIM.

Anuarul Liceului pedagogic din Arad

Anuarele școlare au o nobilă tradiție în țara noastră. Despre virtuțile și foloasele lor nici nu mai este cazul să vorbim. Tudor Vianu însuși, în cunoscutul său articol, ne-a prevenit că viitorul ne va imputa lipsa atîtora dintre ele. Faptul pedagogic este, de altfel, în zilele noastre, nu numai, o dată, senzational. Dar, din nefericire, redarea muncii inovatoare, sirguincioase, a multor cadre didactice, în tumultul evenimentelor, nu încapă întotdeauna, cu detaliul ei minuțios, în coloanele presei de specialitate.

Anuarul, acolo unde se redactează cu conștiințiozitate, înseamnă, pe lângă consemnarea cronicărească în sine, cu toate semnificațiile pe care le incumbă, și un prilej de temeinică analiză, de verificare a forțelor creatoare, de cumpanirea și regîndirea fiecărui pas, cu scopul de a-l așeza cu și mai multă fermitate pe cel care urmează.

Pe acest tărîm de activitate (ca și pe altele) liceul pedagogic arădean excelează. Urmăresc cu atenție, de mai mulți ani strădania rodnică și pe planul tipăriturilor a acestui atît de elevat for de cultură și învățămînt și ceea ce pot afirma categoric este că o pasiune rar întîlnită (dublata de competență) conduce la un succes ce trebuie fără nici o reținere relevat.

Cine a avut prilejul, în noaptea anului nou, să-l asculte la televizor pe profesorul emerit dr. Vasile Popeangă, directorul Liceului pedagogic și redactorul acestor volume, ales să exprime în numele nostru, al celor care slujim în învățămîntul, bogatele elanuri ce ne însuflețesc pentru cauza propășirii școlii, nu se poate să nu se fi simțit solidar cu ideile majore ca acelea enunțate atunci și pe care, desigur, altfel formulate, le găsim și în „Cuvîntul înainte“ al ultimului anuar.

„Pedagogului i se cere, se specifică, să fie un cercetător în domeniile specialității sale, un spirit receptiv la valorile culturale și un educator angajat

în activitatea de perfecționare a structurilor și funcțiilor școlii. Acționînd în acest fel, comportamentul său pedagogic va avea în structura sa un element de creativitate care-i va conferi valoare de model pentru elev.“

Legat de acest punct de vedere fundamental, anuarul școlii îndeplinește un important rol de stimulare a activității de investigație pedagogică a educatorilor și de perfecționare a lor, prin căutarea unor soluții optime la problemele educative cu care sînt confrunțați.

Perfecționare an de an, atît în concepție, cît și în formă, anuarele liceului pedagogic arădean ocupă un loc de frunte în peisajul publicațiilor noastre pedagogice. Ultima apariție — ianuarie 1973 — credem că poate fi neîndoios considerată drept un exemplu în domeniul unor asemenea tipărituri. Organizat pe trei mari capitole : activitatea școlară (cuprinzînd subcapitolele : procesul de învățămînt, organizația de pionieri și U.T.C., mediul cultural, perfecționarea cadrelor didactice, prezența liceului în viața socială și dinamica populației școlare), colectivul școlar și studii de istoria pedagogiei, anuarul nu se mulțumește, așa cum se întîmplă de atîtea ori în alte lucrări similare, numai în a reda aspectele-cheie din viața școlii și a menționa randamentul în muncă al elevilor. Ci merge mai departe, sporindu-și funcționalitatea, ceea ce ni se pare demn de relevat, înmănușînd, ca într-o culegere de studii, unele din rezultatele cele mai notabile ale preocupărilor științifice ale cadrelor didactice. Astfel, anuarul 1973, de proporții sporite (circa 300 pag.), acordă spațiul grafic necesar publicării unor studii remarcabile de istoria pedagogiei. Reactualizează din trecutul școlii românești, din părțile Aradului, figurile și opera unor dascăli care oferă pilda unei activități constructive, cum ar fi D. Constantini, Gavra — editor de cărți românești, I. Tuducescu, T. Ceantea, I. Moldovan, dr. I. Petran,

In exclusivitate pentru „Tribuna școlii“

NENCIO STANEV,
ministru al învățămîntului din R.P. Bulgaria,

despre

REFORMA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Bulgar și Plenara Comitetului Central privind învățămîntul (august, 1969) au pus în fața slujitorilor școlii o sarcină istorică — punerea sistemului de învățămînt în acord cu noile cuceriri ale revoluției tehnico-stiințifice și cu necesitățile dezvoltării economico-sociale a patriei noastre socialiste. Pentru realizarea acestei sarcini, toate organele de învățămînt au desfășurat, în ultimii ani, o largă activitate organizatorică, de cercetare științifică și de experimentare. Ca urmare, reforma învățămîntului a ieșit din sfera prevederilor și a pătruns adînc în aceea a realizărilor concrete.

În luna decembrie 1972, Biroul Politic al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar și Consiliul de Miniștri au aprobat planul de învățămînt — superior din punct de vedere calitativ — pentru școala cu o durată de trei ani, care reprezintă prima etapă în structura școlii politehnice unitare medii.

Ce este caracteristic pentru activitatea în acest domeniu?

Conținutul procesului de învățămînt în noul tip de școală primară (durata de trei ani) este legat organic de conținutul activității din grădinițele de copii și constituie o bază adecvată a învățămîntului din clasele superioare ale școlii politehnice unitare medii. În felul acesta sînt înlăturate neajunsurile de ordin psihologic, pe care le genera trecerea copiilor de la grădiniță la școala primară și de la aceasta mai departe.

Învățămîntul din clasele I—III pune bazele dezvoltării multilaterale a copiilor, morale și ideologice, creează premisele unei activități bogate, de însușire a cunoștințelor.

În stabilirea programului de lucru zilnic și săptămînal al elevilor de la clasa I pînă la a III-a s-a ținut seama

de curba eforturilor la diverse nivele de vîrstă, precum și de faptul că, în noua școală primară, pregătirea elevilor se va efectua în principal în cadrul școlii.

Un loc important în planul de învățămînt al școlii primare îl ocupă Limba bulgară și Matematica, obiecte de mare însemnătate pentru pregătirea și formarea intelectuală a copiilor. Planul mai prevede și o diversitate mai mare de discipline pentru a stimula dezvoltarea multilaterala a copiilor. Raportul dintre aceste obiecte, din punct de vedere al volumului și numărului de ore, rezervate prin planul de învățămînt, este în funcție de ponderea pe care o au ele în procesul dezvoltării armonioase a generației tinere.

În conținutul școlii primare bulgare figurează și două obiecte noi: Limba rusă și Cunoașterea patriei.

O pătrime din numărul total al orelor de predare în fiecare clasă sînt rezervate obiectelor din ciclul estetic — muzică, desen, precum și pentru educația fizică.

În general noul program de învățămînt pentru clasele I—III este astfel conceput încît să asigure o influență complexă asupra dezvoltării elevilor, disciplinele fiind mai bine corelate, prezentîndu-se într-o unitate organică. Se acordă o deosebită atenție, în cadrul procesului de învățămînt, orientării elevilor spre înțelegerea legității fenomenelor pe care le studiază. Aceasta constituie o bază bună de educare comunistă a elevilor.

În 1973, Ministerul Învățămîntului din R. P. Bulgaria a trecut la elaborarea planului de învățămînt pentru clasele IV—X, care a servit ca bază pentru întocmirea programelor respective de învățămînt (ce vor fi publicate și larg dezbătute).

Este vorba, în fapt, de perfecționarea învățămîntului mediu, care-și propune

țeluri calitative noi, o nouă structură și care trebuie să-și manifeste larg democrațismul. Este o școală pentru toți tinerii, capabilă să le asigure o pregătire modernă pentru viață, la un nivel echivalent cu acela al învățămîntului mediu din celelalte țări socialiste și alte state avansate.

Un cerc larg de oameni de știință, de personalități cu o calificare înaltă de la Academia de Științe a R. P. Bulgaria, de la institutele de învățămînt superior, Institutul de cercetări pedagogice „Todor Samodumov”, profesori, activiști din domeniul învățămîntului, economiști, psihologi, filozofi ș.a. și-au dat contribuția la efectuarea studiilor în vederea perfecționării de mai sus. Ei au stabilit liniile generale privind conținutul învățămîntului, în cinci direcții: cunoștințele privind științele naturii, umaniste, politehnice, ideologice, de educație fizică și tehnico-militare. Pe baza acestor studii și elaborări, s-a alcătuit un proiect de plan de învățămînt al școlii politehnice medii unitare. El a fost alcătuit ținîndu-se seama de tradițiile progresiste ale sistemului de învățămînt bulgar, de experiența școlii sovietice și de tendințele contemporane în dezvoltarea învățămîntului din mai multe țări. Au fost luate în considerare și problemele puse de realitățile noastre economico-sociale.

Noul plan de învățămînt asigură o pregătire unitară și obligatorie pentru toți copiii, fiind un învățămînt general și politehnic. Pentru a se stimula interesele și aptitudinile individuale ale elevilor, pentru a se asigura o bună pregătire în vederea institutelor de învățămînt superior, pentru a se reduce supraîncărcarea elevilor, planul de învățămînt oferă posibilitatea imbinării pregătirii obligatorii cu cea diferențiată. În ultimele două clase, se prevăd ore de pregătire obligatorie la alegere și ore de pregătire la liberă alegere.

În același timp, planul de învățămînt, reinnoind lista disciplinelor de predare pentru clasele IV—X, oglindește mai bine schimbările importante ce au survenit în domeniile științei și producției, ca rezultat al revoluției tehnico-științifice. Alături de disciplinele clasice — și acestea perfecționate din punct de vedere al conținutului (de exemplu, la biologie se introduc cunoștințele de ecologie, microbiologie, biocică etc.), apar noi obiecte — cibernetică, etică și drept, estetică etc.

O nouă soluționare capătă studiul limbii ruse. În noua concepție, școala devine un centru de însușire a limbii ruse la un nivel superior, ca o a doua limbă maternă. În felul acesta, se va înlătura posibilitatea înființării în mod stihinic a unor școli, cursuri și alte forme extrascolare, care constituiau un

izvor serios de supraîncărcare a elevilor, de încălcare a regimului lor de muncă.

În același timp, planul de învățămînt acordă un loc mai important (decît în învățămîntul de pînă acum, de 11 ani) educației estetice a elevilor. Educația fizică se întinde pe întregul curs al învățămîntului unitar. Se prevăd măsuri suplimentare pentru elevii din școlile semiinternate, în care învață aproape 30% din elevii claselor I—VIII, urmărindu-se ca, în 1980, să învețe 60%.

Unii consideră, în mod nejust, că în perioada de tranziție, pînă la introducerea completă a școlii politehnice medii unitare (1983), vor fi lichidate instituțiile de învățămînt profesional. În realitate, acestea nu numai că vor fi menținute, dar și consolidate, dar fiind faptul că ele satisfac în mod planificat necesarul de muncitori calificați reclamați de economia națională.

Dealtfel, în prezent se fac eforturi serioase pentru perfecționarea rețelei instituțiilor de învățămînt profesional. S-au elaborat subsisteme pe ramuri și teritoriale pentru pregătirea cadrelor de muncitori, pentru întărirea școlilor tehnico-profesionale. Paralel, se continuă eforturile pentru organizarea de școli tehnice.

În încheiere, aș vrea să subliniez importanța excepțională a sarcinii trasate de tovarășul Todor Jivkov, ca învățămîntul să se transforme într-o operă de importanță generală, să devină o preocupare de partid de prim ordin. Mișcarea creată în toate județele țării pentru perfecționarea învățămîntului și educarea comunistă a tinerei generații, pentru îmbunătățirea rapidă a bazei tehnico-materiale a învățămîntului, pentru antrenarea cercurilor celor mai largi în rezolvarea problemelor școlii, creează o atmosferă propice înfăptuirii grabnice a reformei învățămîntului.

Ministerul Învățămîntului din țara noastră depune eforturi stăruitoare pentru sprijinirea acestei acțiuni și extinderea ei. În afară de întîlnirile și consfătuirile ce au avut loc în 21 de județe cu activiști de partid, de stat, cu economiști, activiști obștești și pedagogi, în cadrul cărora s-au dezbătut problemele privind înfăptuirea grabnică a reformei, au fost trasate căile de colaborare, pe această linie, cu Uniunea Tineretului Comunist Dimitrovist, Uniunea Oamenilor de Știință, cu Consiliul Național al Frontului Patriei, cu Comitetul de televiziune și radio etc. Prin eforturile unite ale Ministerului Învățămîntului, organelor și organizațiilor de stat, economice și obștești se va rezolva cu succes sarcina de mare importanță privind reforma învățămîntului.

LIBERIA

Creșteri

Formarea de cadre naționale, dezvoltarea învățămîntului de toate gradele constituie una din preocupările centrale ale autorităților liberiene. Ca urmare, școala a cunoscut an de an creșteri însemnate. Astfel, numărul elevilor a crescut de la 20 000 în 1950 la peste 175 000 în 1968. În anul școlar 1973—1974 numărul elevilor a sporit cu aproximativ 30 la sută față de anul școlar 1971—1972. S-au construit numeroase școli noi, președintele Republicii introducînd un fond anual special pentru asistența medicală și construirea de noi lăcașuri de învățămînt.

Alături de preocupările pentru dezvoltarea și diversificarea economiei naționale, a gamei produselor pentru export, oficialitățile de la Monrovia, capitala Republicii proclamată în urmă cu 127 de ani, au luat măsuri concrete pentru înlăturarea analfabetismului, pentru ridicarea nivelului cultural al populației, astfel încît sclavii de altădată și urmașii lor să ducă o viață demnă, luminată și îmbogățită de comorile științei de carte, ale civilizației contemporane.

MENȚIUNI • MENȚIUNI

ARGENTINA

Cadre pentru economie

Țara pămînturilor atît de generoase cunoaște transformări innoitoare pe linia promovării intereselor naționale ale poporului său. Un suflu nou se face simțit în politica de învățămînt și cultură a statului, depunîndu-se eforturi pentru sporirea spațiului de școlarizare, pentru înlăturarea analfabetismului și largirea accesului la carte al populației. Dealtfel, potrivit prevederilor reformei din 1968, învățămîntul primar și intermediar, care cuprinde copii între șase și paisprezece ani, este obligatoriu. Această măsură a contribuit la scăderea numărului de analfabeți, care în prezent este mai mic de 10 la sută. În țară există peste 20 000 de școli în care învață 3 500 000 de elevi, cu peste 186 000 de cadre didactice. De asemenea, în cele peste 4 000 de institute de învățămînt secundar și tehnic studiază peste un milion de tineri.

Învățămîntul superior, pregătitor de cadre specializate pentru toate sectoarele vieții economice și culturale, se află și el în continuă dezvoltare. În țară funcționează 37 de universități și 12 colegii, cu circa 235 000 studenți, în Argentina existînd 98 de studenți la 10 000 de locuitori. Printre cele mai importante instituții de învățămînt superior menționăm: Universitatea din Buenos Aires, fondată în 1821, în care se pregătesc peste 80 000 de studenți; Universitatea națională de tehnologie, fondată în 1959 și Universitatea națională Rosario, fondată în 1968.

GUINEEA

Școala, preocupare centrală

Paralel cu măsurile luate în Republica Guineea pe linia dezvoltării industriei și agriculturii, s-au inițiat ample măsuri în direcția dezvoltării învățămîntului de toate gradele, pentru pregătirea de cadre proprii, necesare dezvoltării economiei na-

ționale. O sumă însemnată din buget este alocată dezvoltării și modernizării învățămîntului, construcției de noi școli, eradicării analfabetismului. În țară există peste 18 000 de școli primare și secundare în care învață circa 200 000 de elevi (la o populație de peste 3 500 000 de oameni). La aceasta trebuie să adăugăm numărul elevilor din școlile speciale și din școlile pedagogice.

Pentru lichidarea neștiinței de carte și ridicarea nivelului de cultură al populației, la care școala și slujitorii ei contribuie în mod substanțial, pentru rezolvarea sistematică a problemelor ridicate de aceasta, în Republica Guineea funcționează un for special: Ministerul pentru problemele învățămîntului preuniversitar și ale lichidării analfabetismului.

Totodată trebuie menționată grija pentru formarea cadrelor de specialiști, cu ajutorul învățămîntului superior. În contextul lui un loc însemnat îl ocupă Institutul politehnic din Conakry, capitala Republicii. El a fost construit în 1960 și are 11 facultăți, care pregătesc specialiști în toate profilurile ingineresti de bază, precum și medici. Printre cei 2 500 de studenți ai Institutului se numără și tineri veniți din Algeria, Nigeria, Burundi, Sierra Leone și din alte țări africane.

CONSULTAȚII • RECOMANDĂRI METODICE • DEZBATERI • ÎNVĂȚĂMINTUL
IDEOLOGIC AL CADRELOR DIDACTICE

Rolul științei în dezvoltarea societății

(Lecția a XLVI-a de filozofie pentru anul III, liceu)

De la Copernic și pînă la mijlocul secolului trecut, dezvoltarea științei, după cum se exprima în termeni matematici Friedrich Engels în „Dialectica naturii”, „s-a intensificat, ca să spunem așa, proporțional cu pătratul distanței parcurse (în timp) de la punctul de plecare”. Dar evoluția ei ulterioară este și mai accelerată, ajungînd astăzi la un ritm nemaiîntîlnit al acumulării cunoștințelor *).

1. Specificul științei.

Fenomen deosebit de complex și multilateral, știința se impune ca principala formă de cunoaștere și transformare a realității. Ea cercetează esența fenomenelor și proceselor lumii în continuă mișcare și dezvoltare, în virtutea cărora omul poate stăpîni și dirija natura și societatea. Știința se folosește de abstractizări și generalizări logice, verificînd pe cale experimentală,

* Numărul savanților și cantitatea de publicații se dublează într-o perioadă de la 10 pînă la 20 de ani. Este uimitor să constatăm că 80—90% din numărul total al savanților care au trăit vreodată sînt contemporanii noștri. Astăzi apar în toate țările lumii peste 80 000 de periodice consacrate științei și tehnicii. Din punctul de vedere al volumului informației științifice, diferența dintre omul de știință de astăzi și cel din anul 2000 va fi aproximativ aceeași cu diferența existentă astăzi între omul de știință contemporan și cel din secolul al XVIII-lea.

în practică, enunțurile, ipotezele, teoriile sale. Acestea sînt exprimate prin **noțiuni, categorii, teoreme**, care formează un limbaj specific al științei, caracterizat prin vigoare și exactitate.

Complexitatea relațiilor obiective studiate de știință a determinat apariția unui ansamblu de discipline științifice care continuă să se amplifice. Ramificarea științelor este expresia firească a varietății inepuizabile a materiei în mișcare, în continuă evoluție, reflectînd, totodată, profunzimea în creșterea și amplificarea procesului cunoașterii umane.

Cunoașterea științifică nu este un scop în sine. După cum scrie J. D. Bernal, „știința nu este un domeniu al gândirii pure, ci al gândirii aplicate permanent în practică și întărite neîncetat de practică”. Dezvoltîndu-se ca urmare a cerințelor producției materiale, știința îndeplinește un rol activ în viața societății omenești. Ea se afirmă ca un factor hotărîtor al progresului social, material și spiritual, ca o adevărată forță motrice a evoluției istorice.

2. Revoluția tehnico-științifică.

Însemnătatea deosebită a științei în dezvoltarea societății este ilustrată pregnant de actuala revoluție științifico-tehnică. Conținutul acestei revoluții e legat de marile realizări ale științei și tehnicii contemporane, de descoperire a energiei nucleare și tehnica utilizării ei, de descoperire

prin cibernetică a universului informațional și de tehnica prelucrării de informație, de pătrunderea omului în cosmos, de descifrarea codului genetic etc. Dacă prima revoluție științifică și tehnică, care a avut loc în secolele 18 și 19, a avut drept rezultat mecanizarea și industrializarea procesului producerii bunurilor materiale, această a doua revoluție științifică și tehnică ridică acest proces pe trepte calitativ noi, deschide larg perspectivele automatizării și cibernetizării producției materiale și spirituale. Prin toate consecințele ei, revoluția științifico-tehnică contemporană demonstrează elocvent marile disponibilități și perspectivele nelimitate ale cunoașterii științifice, sporirea posibilităților oamenilor de a stăpîni natura, de a economisi munca socială.

Revoluția științifico-tehnică din zilele noastre reliefează o tot mai directă legătură între știință și producție. Astăzi, știința devine din ce în ce mai mult o forță de producție, învederînd justetea aprecierii lui Marx care o considera „forța de producție generală a creierului social”. Știința are un aport tot mai important la soluționarea problemelor complexe ale dezvoltării industriei, agriculturii, a forțelor de producție în general, la modernizarea tehnologiilor de fabricație, la perfecționarea mijloacelor de comunicație și informare, a vieții economice, sociale, cultural-educative.

2. Știința în România socialistă

Dezvoltarea științei, impusă de cuceririle fără precedent ale revoluției științifico-tehnice, devine în fiecare țară o condiție indispensabilă pentru asigurarea progresului economic și social. Tocmai de aceea, Partidul Comunist Român acordă o atenție deosebită cercetărilor științifice în strînsă legătură cu nevoile concrete ale construcției noastre so-

(Continuare în pag. a 2-a)

(Urmare din pag. 1)

cialiste. „Făurirea unei economii moderne, de înaltă eficiență — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului din iulie 1972 — impune promovarea în toate ramurile a cuceririlor științei și tehnologiei avansate“. În acest scop au fost luate măsuri speciale pentru dezvoltarea mai intensă a cercetărilor științifice naționale, cu deosebire în matematică și fizică, în tehnică, chimie și biologie.

În ultimii ani s-au adus îmbunătățiri în organizarea și conducerea activității de cercetare, s-a realizat o conlucrare mai strinsă între institutele de cercetări și unitățile productive. Pentru a face față noilor cerințe ale edificării noastre sociale, în contextul dezvoltării impetuoase a activității științifice pe plan mondial, cercetarea științifică din țara noastră este chemată să sprijine necesitățile producției, eforturile de reducere a consumurilor de materiale, elaborarea de noi tehnologii de fabricație, introducerea în circuitul economic a înlocuitorilor materialelor scumpe și deficitare. Cercetarea este orientată spre problemele de interes major ale economiei, cum sînt dezvoltarea bazei de materii prime, perfecționarea utilajelor și mașinilor, fabricarea de noi produse. Există preocuparea pentru scurtarea termenelor de finalizare a cercetărilor și aplicarea rapidă în producție a rezultatelor acestora.

Așa cum s-a stabilit la Con-

ferința Națională din iulie 1972 se are în vedere unificarea forțelor de cercetare din țara noastră, pentru concentrarea eforturilor tuturor cercetărilor pe baza unui program unic, într-o direcție unică, indiferent dacă lucrează în producție, în învățămînt sau în institute de cercetare departamentală. Totodată, se urmărește asigurarea unei mai strînse conlucrări între cercetare și proiectare, dezvoltîndu-se activitatea de proiectare tehnologică în ministere și unități productive, în vederea modernizării rapide a producției.

Lectură

„Drumul spre știință nu este pietruit, și numai cei care nu se sperie de osteneala urcușului pe cărările ei abrupte pot nădăjdi că vor ajunge pe culmile ei luminoase“ (K. Marx, Capitalul, vol I; în Marx-Engels, „Opere“, vol. 23, București, Editura politică, 1966, p. 31).

„A te mărgini să achiziționezi rezultatele cercetării științifice din străinătate înseamnă a te resemna să cumperi tot timpul inteligență — cel mai scump bun existent astăzi pe piața mondială... Istoria arată că toate popoarele, mari sau mici, își pot aduce contribuția proprie la dezvoltarea patrimoniului științei universale. Cercetarea științifică este unul din principalele domenii de manifestare a geniului fiecărui popor, a gândirii și capacității sale creatoare, iar poporul nostru a dovedit cu prisosință calitățile cu care este înzestrat, forța, talentul și capacitatea de a făuri mari valori științifice și cultu-

rale (Nicolae Ceaușescu, *Expunerea cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică*; în: Nicolae Ceaușescu, România pe drumul desăvîșirii construcției socialiste, București, Editura politică, 1968, p. 226—227).

„Profunzimea, rapiditatea și amploarea transformărilor în domeniul producției, al noutăților tehnicii și al descoperirilor științifice care se succed în lumea noastră sînt un indiciu al faptului că în epoca noastră se declanșează procese care schimbă din temelii structura tradițională a forțelor de producție ale societății, baza materială a vieții umane trecînd mult dincolo de frontierele de pînă acum ale civilizației... Omul pătrunde în interiorul materiei și deschide era cosmică. În fața ochilor noștri se schimbă caracterul activității omenești și contururile vieții: scad distanțele, timpul este folosit mai intensiv, mediul natural cedează pretutindeni locul unui mediu artificial, creat de om. Știința pătrunde în întreaga viață socială și deschide noi dimensiuni ale mișcării“. (*Civilizația la răscruce*; lucrare elaborată de un colectiv condus de Radovan Richta, București, Editura politică, 1970, p. 9).

Intrebări

1. Explicați în ce constă specificul științei ca formă a conștiinței sociale?
2. Caracterizați revoluția științifică și tehnică contemporană.
3. Cum înțelegeți corelația dintre știință și socialism?

ARTA ȘI FORMAREA OMULUI NOU

(Lecția a XLVII-a de filozofie pentru anul III, liceu)

Arta ocupă un loc important în viața spirituală a omenirii. Ea satisface nevoile de frumos ale oamenilor, ajutîndu-i să cunoască și să transforme natura și viața socială, înaripîndu-le gîndurile și sentimentele. Conținutul și formele diverse de manifestare ale artei, criteriile dezvoltării ei sînt studiate de estetică.

1. Specificul creației artistice

În comparație cu alte forme ale conștiinței sociale, arta — înțelegînd prin acest termen literatură, pictură, sculptură, muzică, arhitectura, cinematograful etc. — se distinge prin modalitățile proprii de reflectare a realității și prin funcțiunile sociale spe-

cifice. Spre deosebire de știință sau filozofie, al căror conținut se exprimă prin noțiuni, categorii și raționamente logice, arta transmite anumite gînduri și sentimente prin intermediul **imaginilor** — literare, plastice, muzicale, — care creează stări afective, emoționale. De aceea se spune că arta reprezintă o „gîndire în imagini“.

Căutînd să exprime frumosul, artistul încearcă să surprindă în imagini unele ipostaze reprezentative ale fenomenelor sau situațiilor care formează obiectul atenției sale. În felul acesta, el exprimă într-un mod propriu **individualizat**, prin elemente **concret-senzoriale**, ceea ce consideră că este esențial, general în

(Continuare în pag. a 3-a)

(Urmare din pag. a 2-a)

faptele, personajele sau sentimentele care îl impresionează. Acest proces implică o putere de apreciere, de selecție și o competență artistică ce depind atât de aptitudinile artistice, de talent, cât și de concepția estetică, de idealurile de viață pe care artistul le are.

2. Rolul artei

Reflectând realitatea obiectivă, arta îndeplinește un important rol cognitiv. Imaginile artistice nu sînt simple fotografii ale lumii înconjurătoare, ci constituie mijloace cu o mare forță expresivă, prin care omul pătrunde în „tainele” naturii, descoperă „frumusețea” și dramatismul vieții, cunoaște mai profund lumea, societatea, raporturile umane. Dickens — spunea Marx — „...a dezvoltat lumii mai multe adevăruri politice și sociale decît toți politicienii, publiciștii și moralizatorii de profesie la un loc”.

Din această calitate de a reflecta specific realitatea izvorăște și marea forță de influențare a artei, caracterul său educativ. În versurile nemuritoare ale lui Mihai Eminescu sau în rapsodiele lui George Enescu, de exemplu, își găsesc o puternică expresie sentimentele umane, iubirea, dragostea de natură, de patrie, caracteristicile spirituale ale națiunii noastre, exercitînd o adîncă înrîurire asupra dezvoltării conștiinței sociale. Iată de ce arta este considerată, pe bună dreptate, un mijloc deosebit de influent, care își poate aduce o însemnată contribuție la formarea omului nou al societății socialiste.

3. Complexitatea fenomenului artistic

Creația artistică solicită în cel mai înalt grad personalitatea artistului, însușirile sale personale. După cum nota Lenin, „...munca literară se pretează mai puțin decît oricare alta unei egalizări mecanice, nivelării, dominației majorității asupra minorității. Fără discuție că în acest domeniu este neapărat necesar să se asigure un cîmp mai larg inițiativei personale, înclinațiilor individuale, să se asigure un cîmp larg gîndirii și fanteziei, formelor și

conținutului”. Dar aceasta nu presupune izolarea artistului într-un „turn de fildeș”, conceperea unor așa-zise opere de artă pe care să nu le înțeleagă decît el și un cerc restrîns de prieteni care îi cunosc intențiile. Adevăratele valori artistice sînt acelea din care pulsează mereu viața, care izvorăsc din idealurile și interesele maselor. De aceea, artistului îi revine o mare responsabilitate socială de a reflecta sensurile profunde și adevărurile mari ale vieții, de a fi exponentul conștiinței poporului în mijlocul căruia trăiește, de a contribui, prin talentul și creația sa, la realizarea celor mai reprezentative aspirații ale umanității.

4. Menirea artei în orînduirea socialistă

Societatea socialistă promovează arta realistă, valorile autentice ale creației literare, muzicale, plastice. Așa cum preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu „noi dorim o literatură care să înfățișeze viața în toată complexitatea ei, cu toate frămîntările și contradicțiile ei, cu înfruntarea logică dintre vechi și nou, o literatură și o artă care să contribuie la lupta împotriva mentalităților înapoiate, a rămășițelor concepțiilor vechi în conștiința oamenilor, la afirmarea valorilor morale noi, a umanismului socialist, a principiilor de viață socialiste și comuniste”. Aceasta este chemarea pe care partidul o adresează oamenilor de artă, pentru ca, prin operele lor, să slujească idealurile poporului român, să contribuie la ridicarea conștiinței socialiste a maselor, să-și aducă contribuția, alături de toți oamenii muncii, la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Iar suprema satisfacție și răsplată a acestei munci este stîmă și prețuirea poporului, asimilarea organică a operelor lor în noua civilizație socialistă ce se clădește pe pămîntul României.

Lectură

„În adevăr, dacă o creație artistică e rezultanta înrîuririi mijlocului natural și social, dacă artistul ne dă ceea ce a pus în el mijlocul natural și cel social, creațiunea lui va exprima tendințele mijlocului ce-l înconjoară; creațiunea artistului va exprima, într-un fel ori altul, tendințele epocii în care tră-

iește, ale societății în care trăiește. Deci, artă fără tendință nici nu poate să fie. Artă fără tendință n-a existat, nu există și nu va exista... Poezii mari în toate timpurile și la toate popoarele, au exprimat idei mari sociale, și cu cît au fost mai mari, cu atît mai deplin au exprimat ei tendințele epocii și ale poporului. Eschil, Homer, Sophocle, Dante, Leopardi, Byron, Shelley, Musset, Victor Hugo, Goethe etc. n-au fost oare geniali exprimatori ai tendințelor sociale ale poporului lor, ale epocii lor?”

(C. Dobrogeanu-Gherea, **Tendenționismul și tezismul în artă**. Editura de stat pentru literatură și artă, București, 1956, p. 79—80).

„Creația literar-artistică, rezultat al muncii și cunoașterii, este chemată să răspundă cerințelor făuritorilor de bunuri materiale și spirituale, să îmbogățească și să înfrumusețeze viața spirituală a omului; pentru a fi la înălțimea imperativelor sociale, arta trebuie să-și tragă seva din frămîntările și năzuințele poporului... Omul, constructor al socialismului, să se poată regăsi în aceste lucrări de artă, să-și descopere și defectele, dar și trăsăturile nobile! Nu avem nevoie de o artă care să poalească cu aur realitățile, iar nu avem nevoie nici de o artă care să acopere cu noroi sau smoală aceste realități; avem nevoie de o artă care să fie suflet din sufletul poporului, să redea și greul și bucuria și visurile spre viitor ale oamenilor muncii, o artă izvorită din realitățile națiunii noastre, profund umanistă”. (Nicolae Ceaușescu, **„Expunerea cu privire la Programul P.C.R., pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste”**, București, Editura politică, 1971, p. 63—64).

Întrebări:

1. Ce este arta?

2. Cum înțelegeți rolul formativ al artei? Cum poate fi arta instrument de educație socialistă a maselor?

3. Organizați o dezbatere pe baza textului din **Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971**.

Religia — reflectare denaturată a societății

(Lección a XLVIII-a de filozofie pentru anul III, liceu)

1. Ce este și cum a apărut religia

Religia este o formă a conștiinței sociale care se deosebește radical de toate celelalte forme ale acesteia prin faptul că ea reprezintă o reflectare deformată, denaturată, fantastică, a forțelor naturale și sociale exterioare omului. În procesul oglinzirii religioase, forțele naturale și sociale iau forma unor forțe supranaturale. În mintea credincioșilor are, deci, loc un proces de dublare: alături de lumea reală, imaginația lor creează o lume iluzorie, o lume a spiritelor, credința în supranaturalul, constituind o trăsătură generală a tuturor religiilor.

Religia a apărut pe o anumită treaptă de dezvoltare a societății primitive, avându-și rădăcinile în viața materială a societății. Nivelul foarte scăzut al forțelor de producție a făcut ca omul să fie total dominat de natură și forțele ei. Neputința omului de a-și explica fenomenele naturii (fulgere, trăsnete, cutremure, naștere, moarte etc.) și, mai ales, neputința de a le stăpîni a făcut ca omul să le personifice, să le atribuie însușiri supranaturale, încercînd, totodată, să le îmblînzească prin rugăciuni, magie, rituri. Iată cum, neputința teoretică și practică a omului în fața naturii, a fenomenelor ei a generat apariția treptată a credinței religioase.

Dezvoltarea forțelor de producție, creșterea productivității muncii și apariția plusprodusului au determinat schimbări profunde în structura și organizarea societății omenești. Apar clasele sociale, exploatarea unei clase de către alta, apar antagonismele de clasă și statul ca instrument al dominației de clasă. Din acest moment, rădăcinile sociale ale religiei le găsim în neputința exploataților în fața forțelor sociale determinate de relațiile de exploatare. Oamenii liberi, transformați în sclavi, trăind în miserie și umilință, nu cunosc nici cauzele nenorocirii lor, nici calea ieșirii din această situație, orice încercare de eliberare a sclavi-

lor fiind înăbușită în sine. Astfel, forțele sociale care îi domină pe oameni, iau în conștiința lor forma unor forțe misterioase, atotputernice. În acest sens, trebuie să-l înțelegem pe Engels cînd spune că „orice religie nu este altceva decît oglindirea fantastică în mințile oamenilor a forțelor exterioare care domină viața lor de toate zilele, o oglindire în care forțele pămîntului iau forma unor forțe suprapămîntului”.

Alături de aceste rădăcini sociale, religia are și rădăcini gnoseologice, care provin din înseși particularitățile cunoașterii. Așa cum s-a văzut, cunoașterea omească parcurge treapta senzorială și cea rațională. În procesul cunoașterii apare posibilitatea de a rupe treapta rațională de cea senzorială, de a rupe rațiunea de realitate, de a absolutiza abstracția și de a transforma produsele ei într-o realitate de sine stătătoare anterioară și primordială în raport cu lumea reală. Rădăcinile gnoseologice scot în evidență faptul că religia, ca reflectare denaturată, a realității, nu a putut să apară decît pe o anumită treaptă a dezvoltării societății, cînd puterea de gîndire a omului a ajuns la posibilitatea elaborării unor construcții fantastice.

2. Caracterul reacționar al religiei

Între religie și știință a existat și există pînă în zilele noastre o opoziție ireductibilă. Cerința esențială a cunoașterii științifice este concordanța ideilor noastre cu realitatea. Ea elaborează idei verificate, iar legătura permanentă cu realitatea, cu nevoile practicii o face să progreseze neconținut. Determinată de nevoile practicii sociale și, prin descoperirile ei, servind aceste nevoi, știința este o condiție esențială a progresului social. În decursul veacurilor și milenilor, știința i-a înarmat pe oameni cu cunoștințele necesare în lupta împotriva forțelor oarbe ale naturii, iar prin descoperirile epocale din zilele noastre, ca și prin folosirea lor în procesul

producției materiale, a devenit o forță nemișcătoare de producție.

În opoziție cu știința, care s-a născut din cercetarea și cunoașterea realității, religia s-a născut din neputința omului de a-și explica cauzal și logic fenomenele realității. Ea nu are ca funcție principală cunoașterea și explicarea lumii, ci, dimpotrivă, îi îndeamnă pe oameni să creadă și să nu cerceteze. Ea încearcă să-i convingă pe credincioși că lumea, obiectele, procesele, fenomenele lumii, omul însuși sînt creații ale divinității, că ele există și se dezvoltă nu pe baza acțiunii unor legi obiective, ci în conformitate cu voința supremă a divinității. De aici propovăduirea sentimentului de neputință a omului în fața realității (în fond, în fața voinței supreme).

Fîind în opoziție cu știința, religia a constituit și constituie o frînă în calea dezvoltării științei. Istoria științei a fost și este, pe de o parte, domeniul înfruntării dintre cunoscut și necunoscut, iar pe de altă parte, domeniul înfruntării dintre cunoaștere și mistificare, dintre știință și religie, care în anumite momente istorice a îmbrăcat forma teroarei declanșate de reprezentanții bisericii împotriva oamenilor de știință. Astfel, încă în Grecia antică, Anaxagora și Aristotel au fost defăimați pentru concepția lor materialistă, iar Aristarh din Samos, prigonit pentru motivul de a fi intuit structura heliocentrică a universului. Giordano Bruno a fost ars pe rug pentru că a popularizat sistemul heliocentric al lui Copernic, iar Galileo Galilei a fost constrins să-și renege concepția după care Pămîntul se învîrtește în jurul axei sale. Interzicerea publicării și citirii unui mare număr de lucrări de o valoare incontestabilă constituie un alt aspect al luptei religiei împotriva științei, a progresului în general. A fost excomunicat Campanella, au fost puse sub afurisenie lucrările lui Copernic și Darwin, au fost interzise lucrările lui Descartes și Spinoza, ale lui Defoe și Balzac, Hugo și Stendhal. Nici închisorile însă și nici rugurile nu au putut împiedica dezvoltarea științei.

În condițiile actuale, cînd știința pătrunde tot mai adînc în tainele lumii, pe care le descifrează și le explică, cînd prestigiul ei crește mereu, slujitorii bisericii caută să pună religia de acord cu marile descoperiri științifice. Este reluată teoria dublului adevăr, în scopul dovedirii faptului că știința și religia nu

(Continuare în pag a 5-a)

(Urmare din pag. a 4-a)

se exclud, ci, dimpotrivă, s-ar completa reciproc. Încercarea de a crea un „pasaj” între știință și religie, atitudinea conciliantă a reprezentanților bisericii în interpretarea unor dogme religioase evidențiază și mai mult că între știință și religie există o prăpastie de netrecut.

Ca element al suprastructurii, religia a jucat și joacă un rol social reacționar. O trăsătură caracteristică a tuturor religiilor este propovăduirea credinței în viața de apoi. Considerarea omului ca o ființă neputincioasă a cărei soartă a fost hotărâtă de divinitate, propovăduirea umilinței, suferinței și resemnării în viața pămîntescă pentru a dovedi fericirea veșnică în viața de apoi, prezentînd suferința drept mijloc de autosalvare, religia servește direct interesele claselor exploatare. Ea opune solidarității celor ce muncesc, urii față de exploatare — iubirea aproapelui, luptei pentru o viață mai bună — speranța într-o fericire iluzorie. De aceea, spunea Marx, că religia este „opiu pentru popor”, calitate în care a servit sclavagismul, a glorificat feudalismul, iar astăzi apără exploatarea capitalistă și jaful colonial.

Adevărata cale spre fericire este lupta pentru făurirea societății socialiste, care creează condiții materiale și spirituale pentru adevărata fericire a poporului.

3. Poziția Partidului Comunist Român și a statului nostru socialist față de religie

În politica față de religie, partidul nostru pleacă de la concepția marxist-leninistă, care ne învață că pentru eliberarea oamenilor de sub influența concepțiilor religioase și promovarea unei concepții materialist-atheiste, este necesar în primul rînd să fie înlăturate cauzele care favorizează menținerea concepțiilor mistico-religioase. Acest lucru se realizează prin revoluția și construcția socialistă care eliberează omul de orice formă de asuprire materială și spirituală, operă la care participă toți oamenii muncii credincioși sau necredincioși. În același timp, se are în vedere că formarea conștiinței socialiste a maselor este un proces ce se realizează în timp, pe măsură ce se creează premisele materiale, sociale și spirituale necesare.

La baza procesului de dispariție a religiei se află dezvoltarea continuă a forțelor de producție, perfecționarea relațiilor de producție socialiste, îmbunătățirea

permanentă a condițiilor de viață materială și spirituală a poporului.

Transformările profunde petrecute în viața economică și socială a țării noastre, dezvoltarea învățămîntului, științei și culturii, ca și vasta muncă politico-ideologică desfășurată de partid, au dus la transformări profunde în modul de gîndire al oamenilor, contribuind la eliberarea unei părți tot mai însemnate a populației de sub influența prejudecăților religioase. Persistența lor la o parte a cetățenilor țării noastre este însă o realitate pe care partidul și statul nostru o are în vedere. Oglindirea măsurilor revoluționare ale poporului român, constituția țării noastre garantează libertatea de conștiință pentru toți cetățenii patriei, fiecare avînd dreptul de a adera la o credință religioasă sau la alta și, în același timp, avînd dreptul de a nu adopta nici o religie, de a se elibera de idei și sentimente mistico-religioase.

Dacă statul garantează libertatea de conștiință privind religia ca pe o chestiune particulară a fiecărui cetățean, cu totul altfel se pune problema din punctul de vedere al partidului, care consideră lupta pentru formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor ca o componentă a luptei pentru făurirea omului nou, constructor al societății socialiste multilateral dezvoltate. Militînd pentru înlăturarea cauzelor care generează credințele religioase, partidul desfășoară o largă activitate ideologică, căreia îi este caracteristică fermitatea și intransigența, spiritul combativ și multilateral împotriva oricăror concepții retrograde, mistice, a oricăror influențe ale ideologiei străine, deoarece orice încercare de împăcare, de armonie sau de compromis cu ideologia religioasă contravine filozofiei noastre revoluționare, materialismului dialectic și istoric.

Traducînd în viață politica partidului, statul nostru face eforturi deosebite în direcția educării științifice a maselor. Separarea completă a bisericii de școală și așezarea învățămîntului de toate gradele pe baze științifice, măsurile privind dezvoltarea științei și culturii, ca și răspîndirea lor în mase, folosirea instituțiilor culturale-științifice, a presei, editurilor, radioului și televiziunii în acest scop sînt doar cîteva din mijloacele de influențare folosite în propaganda ateist-științifică.

Conduse și îndrumate de organizațiile de partid, organizațiile

de masă și obștești, organizațiile de tineret și pionieri trebuie să-și aducă o contribuție de seamă la opera de făurire și dezvoltare a concepției științifice despre lume și viață și prin aceasta la formarea omului nou, omul societății comuniste.

Lectură

„Cunoaștem bine partidul clerical. De veacuri el stă de pază ca un zăvod indiscret și de neînlăturat — ca o fatalitate la porțile bisericii. El este cel ce a descoperit, pentru înăbușirea adevărului, două unelte uimitoare: ignoranța și teroarea; el este cel ce se pune de-a curmezișul științei și împiedică geniul să treacă dincolo de cartea de rugăciuni. El este cel ce încuie gîndirea în dogmă. Toate progresele făcute de inteligența Europei s-au realizat fără el și în ciuda lui... El, partidul clerical, este cel ce l-a bătut cu vergi pe Prinelli fiindcă a spus că stelele nu cad; el este cel ce l-a supus de șapte ori la cazne și torturi pe Campanella fiindcă întrezărise secretul creației și susținea că există un număr infinit de lumi; el este cel ce l-a prigonit pe Harvey pentru că a descoperit că sîngele circulă. În numele lui Josna l-a întemnițat pe Galilei, în numele sfîntului Pavel l-a azvirlit în închisoare pe Cristofor Columb. A descoperi legea mișcării astrelor pe firmament era pentru el o nelegiuire; a descoperi o lume nouă era o erezie. El... l-a afurisit pe Pascal în numele religiei, pe Montaigne în numele moralei, pe Molière în numele amîndurora acestora” (Victor Hugo, Extrase din discursul rostit în parlamentul francez în 1850, cu prilejul discutării legii Fal-loux, cu privire la libertatea învățămîntului).

„Preocuparea pentru însușirea filozofiei noastre comuniste trebuie să fie strîns legată de preocuparea pentru înfrîngerea influențelor retrograde, mistice, pentru îndepărtarea reziduurilor unor mentalități înapoiate...” (Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 4, București, Editura politică, 1970, p. 12).

Întrebări

1. Căutați să dezvăluiți esența concepțiilor religioase despre lume și viață.
2. Pe baza căror condiții istorice au apărut, s-au dezvoltat și vor dispărea concepțiile religioase?
3. Cum înțelegeți opoziția dintre religie și știință, religie și filozofia materialist-dialectică?

EDUCAȚIE CETĂȚENEASCĂ

Organele judecătorești și ale procuraturii. Locul lor în cadrul organizării statale

Explicarea științifică a rolului organelor judecătorești și a organelor procuraturii, precum și a locului lor în cadrul organizării statale poate fi realizată în bune condiții numai plecându-se de la conceptele socialiste de putere de stat, de sisteme ale organelor statului, de legalitate etc.

Numai astfel poate fi pusă în valoare necesitatea existenței acestor organe de stat, numai astfel pot fi evidențiate atât asemănările cit și deosebiri ce există între ele.

În literatura juridică socialistă, folosindu-se tezele lui Marx și Engels formulate încă în Manifestul Partidului Comunist și confruntate cu realitățile contemporane, puterea de stat sau puterea politică este concepută ca forță organizată a unei clase (a poporului în țara noastră în etapa actuală) de a exprima și realiza voința sa de clasă ca voință obligatorie pentru întreaga societate.

Clasele dominante (poporul în Republica Socialistă România) își creează o forță, o putere politică, prin care să poată realiza viața lor — voința determinată în ultimă instanță de baza economică a societății date — ca voință de stat. Această putere este organizată sub forma unui aparat de stat, a unui mecanism statal format din organe de stat. Toate organele statului, sînt constituite într-un sistem unic și unitar, denumit sistemul organelor statului.

În Republica Socialistă România, toate organele de stat formează astfel sistemul organelor statului. Sistemul organelor statului în Republica Socialistă România este format din mari categorii de organe de stat, corespunzător celor patru forme fundamentale de realizare a puterii de stat și anume: organele puterii de stat în frunte cu Marea Adunare Națională și Consiliul de Stat, organe care realizează

exercitarea puterii de stat; organele administrației de stat în frunte cu Consiliul de Miniștri, care realizează administrația de stat; organele judecătorești, în frunte cu Tribunalul Suprem, care realizează justiția; organele procuraturii, în frunte cu Procuratura generală, care se preocupă de asigurarea respectării legilor.

Toate aceste organe de stat, se prezintă ca un sistem unic și unitar deoarece funcționează sub conducerea politică a Partidului Comunist Român — forța politică conducătoare a întregii societăți — și sub conducerea și controlul Marii Adunări Naționale, organul suprem al puterii de stat, unicul organ legiuitor în Republica Socialistă România.

Unitatea sistemului organelor statului socialist român mai este, de asemenea, determinată și de unitatea scopurilor și sarcinilor acestor organe de stat.

Astfel, conform articolului 13 din Constituție, în Republica Socialistă România, întreaga activitate de stat are drept scop dezvoltarea orînduirii și înfloririi națiunii socialiste, creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului, asigurarea libertății și demnității omului, afirmarea multilaterală a personalității umane.

Parte integrantă a sistemului organelor statului socialist român, organele judecătorești și organele procuraturii, participă prin mijloace și forme specifice la realizarea acestui scop, avînd stabilite prin Constituție și legi sarcini și atribuții distincte.

Se impune, încă de la început, precizarea că, deși sînt înglobate în același sistem al organelor statului, organele judecătorești și organele procuraturii sînt două categorii distincte de organe de stat, deoarece în realizarea puterii de stat ele desfășoară activități distincte, prin forme și mijloace proprii.

La o primă vedere, s-ar părea că între aceste două, categorii de organe de stat nu ar exista deosebiri, deoarece în afara scopului general, comun, prevăzut de articolul 13 din Constituție, organele judecătorești și organele procuraturii realizează activități (justiția și asigurarea respectării legilor) care se identifică sub aspectul finalității lor. Astfel, conform Constituției și legilor, atît organele judecătorești cit și organele procuraturii au rolul de a apăra cuceririle revoluționare ale poporului, orînduirea socială și de stat, proprietatea socialistă, drepturile și interesele legitime ale organizațiilor socialiste, ale celorlalte persoane juridice, precum și ale cetățenilor. Totodată, prin activitatea lor, atît organele judecătorești cit și cele ale procuraturii urmăresc prevenirea și combaterea infracțiunilor și a altor fapte de încălcare a ordinii de drept, educarea cetățenilor în spiritul respectării legilor și a regulilor de conviețuire socială, îndreptarea și reeducarea infractorilor.

Dar, organele judecătorești și organele procuraturii se disting ca două categorii de organe de stat ce se deosebesc între ele, prin modul și principiile de organizare și funcționare, prin conținutul activității, prin procedura după care-și desfășoară activitatea prin natura și eficiența actelor ce le emit. Semnalarea unora din aceste deosebiri este de natură să ne edifice asupra locului și rolului fiecărei categorii de organe de stat. Justiția, ca formă fundamentală de realizare a puterii de stat înfăptuită de către organele judecătorești (Tribunalul suprem, tribunalele județene, judecătoriile și tribunalele militare), este o activitate de soluționare de litigii izvorîte din încălcarea legii, de restabilire a drepturilor și intereselor încălcate, de aplicare de sancțiuni. Organele judecătorești înfăptuiesc justiția prin judecarea pricinilor civile, penale și a oricăror alte pricini date în competența lor. Organele judecătorești nu se pun în mișcare din oficiu, ci numai dacă sînt sesizate de către organele de stat (îndeosebi cele de procuratură), de către cetățeni etc. Activitatea organelor judecătorești se desfășoară pe baza regulii dublului grad de jurisdicție, adică în două instanțe, denumite una de fond și alta de recurs, în aceasta din urmă fiind posibilă verificarea legalității și temeiniciei hotărîrii date de prima instanță. Realizînd

(Continuare în pag a 7-a)

(Urmare din pag a 6-a)

justiția organele judecătorești restabilesc drepturile și interesele încălcate, pedepsesc pe cei vinovați, prin hotărâri care se bucură de autoritate de lucru judecat în sensul că nu este posibilă o nouă judecată asupra unei chestiuni definitiv soluționate de justiție. Prin activitatea judecătorească, rolul educativ se realizează în mai mare măsură, lucru facilitat de publicitatea și o-ralitatea dezbaterilor, de principiul contradictorialității de regula pronunțării în public a hotărârilor, de posibilitatea judecării proceselor la fața locului etc.

Organele procuraturii (Procuratura generală, procuraturile județene, procuraturile locale și procuraturile militare) înfăptuiesc o altă formă de realizare a puterii de stat deosebită de justiție și denumită asigurarea respectării legilor.

Conform Constituției, organele procuraturii exercită supravegherea activității organelor de urmărire penală și a organelor de executare a pedepselor și veghează, în condițiile legii, la respectarea legalității, apărarea orînduirii socialiste, a drepturilor și intereselor legitime ale organizațiilor socialiste, ale celorlalte persoane juridice, precum și ale cetățenilor.

Se impune încă de la început precizarea că în înfăptuirea politicii partidului și statului de asigurare a respectării legilor, sarcinile nu revin în exclusivitate organelor procuraturii. Altfel spus, asigurarea respectării legilor este o activitate vastă, cu multe implicații și ea presupune antrenarea la realizarea ei, a tuturor organelor statului, precum și a cetățenilor. De aceea, dreptul nostru socialist a organizat numeroase forme de control al legalității, în cadrul cărora anu-

mite organe de stat verifică respectarea legilor fie de către propriile organe, fie de către alte organe de stat. Aceasta însă nu poate duce la concluzia că asigurarea respectării legilor realizată de către organele procuraturii nu se distinge în cadrul formelor de realizare a puterii de stat ca o formă distinctă de activitate, deosebită de exercitarea puterii, administrația de stat și, respectiv, de justiție. Activitatea organelor procuraturii se deosebește prin elementele sale specifice și de formele prin care celelalte organe de stat contribuie la asigurarea respectării legilor, elemente semnalate în literatura juridică. Astfel, asigurarea respectării legilor este o activitate specifică, realizată de o categorie distinctă de organe de stat, organele procuraturii. Ea formează conținutul specific, exclusiv, al activității organelor procuraturii în timp ce celelalte categorii de organe de stat înfăptuiesc, în principal, alte activități și, numai în subsidiar, și controlul respectării legilor. De asemenea, asigurarea respectării legilor înfăptuită de organele procuraturii are o sferă de acțiune foarte largă în sensul că aceste organe de stat pot să supravegheze respectarea legii și în activitatea organelor din celelalte categorii cu unele excepții desigur, exclusiv în activitatea organelor judecătorești. Astfel procurorii participă la dezbateri judiciare putînd formula cereri și concluzii, pot examina hotărârile judecătorești, pot executa căile de atac împotriva acestora.

Activitatea desfășurată de către organele procuraturii este o activitate de depistare a încălcărilor de lege, de trimitere în judecată a celor învinuiți, de semnalare a încălcărilor de lege organelor competente a lua măsurile de îndreptare. Această activitate premerge celei judecătorești, în sensul că procurorii depistează pe cei ce încălcă legile și-i trimit în judecată pe infractori (cu unele excepții cînd sesizarea instanței se face la plîngerea prealabilă etc.). Spre deosebire de justiție, activitatea procuraturii se declanșează, în mare măsură, din oficiu, nu numai la sesizare. De asemenea, cu excepția supravegherii urmăririi penale, organele procuraturii nu pot da dispoziții obligatorii atunci cînd constată încălcări de lege, ci cer organelor competente luarea măsurilor corespunzătoare.

Atunci cînd depistează pe infractori, organele procuraturii nu le pot aplica pedepse ci, adunînd probe, îi trimit în judecată și numai organele judecătorești îi pot pedepsi. Ele stabilesc vinovăția știut fiind că prezumția de nevinovăție subzistă pînă la darea unei hotărâri judecătorești definitive.

De asemenea, în activitatea organelor procuraturii nu găsim cele două grade de jurisdicție. Atît organelor judecătorești cît și organelor procuraturii le revin sarcini importante în statul socialist. Așa cum sublinia secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Conferința Națională a P.C.R. din 1972 „este necesar ca justiția și procuratura să acorde mai multă atenție aplicării legilor țării, respectării legalității socialiste, și în primul rînd, ele însele să respecte legile și termenele de judecată. Ele trebuie să se sprijine și mai mult pe masele de oameni ai muncii, să asigure o informare permanentă a acestora asupra activității pe care o desfășoară, să solicite sprijin în întărirea în toate sectoarele de activitate, a legalității socialiste“.

Dr. IOAN MURARU
lector univ. la Facultatea de drept din București

Catedra de științe sociale — factor de bază în pregătirea politico-ideologică a elevilor

Înțelegînd sensul noilor exigențe cuprinse în ultimele documente de partid, colectivul de

profesori ai Liceului „Nicolae Bălcescu” din Craiova este ferm hotărît să nu-și precupețească e-

forturile pentru a face din școală „un puternic centru de educație în spirit socialist și comunist a copiilor și tinerilor“. Anual, peste 80 la sută din absolvenții liceului nostru reușesc la examenele de admitere în învățămîntul superior, restul încadrîndu-se în producție. Urmărim să dăm so-

Prof. TIBERIU PLENICEANU
șeful catedrei de științe sociale
Liceul „Nicolae Bălcescu”
Craiova

(Continuare în pag. a 8-a)

(Urmare din pag. a 7-a)

cietății tineri de valoare, nu numai bine pregătiți la matematică, fizică, chimie etc., dar și cu o bună pregătire politico-ideologică.

O contribuție esențială la obținerea acestor rezultate aduce, în mod firesc, catedra de științe sociale, care reunește pe cei 12 profesori de istorie, filozofie, socialism-științific, economie politică și educație cetățenească.

Obiectivul fundamental al muncii noastre în școală este înarmarea elevilor cu învățătura marxist-leninistă, educarea lor în spiritul dragostei și devotamentului față de patrie, partid și popor.

Ne-am început activitatea în acest an școlar, având în vedere prevederile istoricei Plenare a C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, precum și concluziile studiului efectuat de biroul organizației de partid și colectivul de direcție în anul școlar trecut asupra nivelului pregătirii ideologice a elevilor noștri. Conștienți de unele rămăneri în urmă și de posibilitățile încă nefolosite, înțelegând necesitatea ridicării continue a calității procesului de predare-învățare a științelor sociale, am adoptat un plan de activitate pentru întregul an școlar care urmărește creșterea eficienței muncii de educare patriotică, marxist-leninistă a elevilor prin folosirea documentelor de partid, a mijloacelor audio-vizuale și aplicarea unor metode noi, moderne, la lecții.

În atenția fiecărui profesor de științe sociale stă, în mod deosebit, problema modernizării. La nivelul catedrei, lunar se prezintă lecții deschise cu conținut și aspect modern axate pe: folosirea la lecții a izvoarelor istorice existente în Muzeul Olteniei (profesor T. Deaconu cu anul IV L); învățământul problematizat (profesor M. Ionescu la anul IV C); învățarea programată (prof. E. Longin, la anul IV F); lecții-film, prelegeri și seminarii etc. Asemenea lecții activează în mod deosebit clasa, apropiindu-se astfel mult de cerințele actuale. După lecție, în cadrul ședinței de catedră propriu-zise, un alt profesor prezintă un referat cu o temă în concordanță cu tipul lecției deschise sau cu metodele și procedeele folosite. Discuțiile, schimbul de păreri și idei pe marginea lecției propuse și a referatului, duc în mod sigur la elucidarea unor probleme interesante și la

acumularea unei experiențe proprii, premise importante ale obținerii de succese și în viitor.

De asemenea, utilizarea cabinetului de științe sociale contribuie substanțial la creșterea eficienței instructiv-educative a activității cu elevii. Există aici o bogată zestre de material didactic — o bună parte confecționat de elevi și profesori — pe care profesorii îl folosesc, cu foarte bune rezultate, în cadrul predării. Cabinetul îndeplinește, totodată, rolul unui adevărat și căutat centru de informare și de documentare atât pentru elevi cât și pentru cadrele didactice. Darea în folosință în zilele următoare a laboratorului de mijloace audio-vizuale, aferent cabinetului de științe sociale, va facilita folosirea cotidiană a filmului, diafilmului, magnetofonului sau diapozitivului la lecții.

Este cunoscut că pregătirea politico-ideologică a elevilor nu se înfăptuiește exclusiv la orele de curs. Membrii colectivului catedrei de științe sociale sînt în primele rinduri și la activitățile directe cu elevii în afara clasei.

Profesorii noștri sînt alături de elevii care îndrăgesc științele social-politice și îndrumă nemijlocit activitatea celor șapte secții ale Societății „Nicolae Titulescu” (retorică, politică internațională, viitorologie, economie politică, filozofie și socialism științific, istorie, ateism).

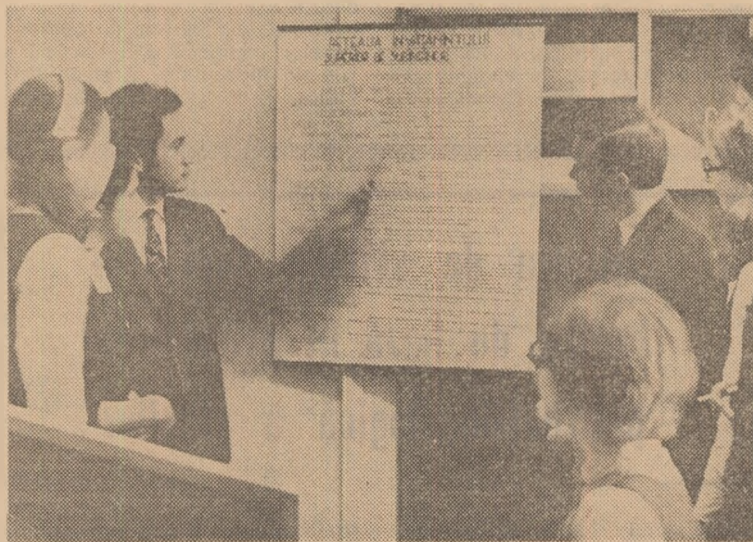
Catedra noastră asigură instruirea grupului de elevi-lectori ai Comitetului U.T.C. pe liceu,

care fac expuneri la detașamentele de pionieri și dau consultații propagandiștilor la învățămîntul politic U.T.C.

De asemenea, un sprijin direct dă catedra de științe sociale editării revistei elevilor „Licăriri”, participînd totodată la organizarea unor activități educative de amploare (simpozioanele „25 de ani de la proclamarea Republicii”, 124 de ani de la Revoluția din 1848”, simpozionul „Dimitrie Cantemir”, întîlnirile cu prof. univ. Mihail Cruceanu, vechi militant al partidului, și cu generalul maior în rezervă Teodor Grigoriu etc.). În ziua de 8 mai 1974 vom organiza o sesiune de referate și comunicări în cinstea celei de a XXX-a aniversări a insurecției naționale antifasciste armate.

Profesorii de științe sociale prezintă în fiecare lună, alături de activiști de partid și ziaristi, informări politice în fața elevilor.

Sub îndrumarea organizației de partid, ne străduim să desfășurăm o activitate cât mai rodnică, astfel încît toți tinerii, elevii ai liceului nostru, să devină patrioți conștienți și pătrunși de justetea politicii Partidului Comunist Român. Angajamentul colectivului catedrei noastre luat în cinstea marilor evenimente politice ale anului 1974 — cea de a XXX-a aniversare a eliberării patriei și Congresul al XI-lea al partidului — este concret și realist: „Nici un elev al liceului fără o temeinică pregătire politico-ideologică”.

Lecție la cabinetul de științe sociale al Liceului „Unirea” din Brașov.